București

Sfarmă-Piatră

Director: Al. Gregorian Redacția și Administrația: Str. Domnița Anastasia, 16. — S. 1 Telefon 3.76.05

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

Pământul la frigare...

Pentru educaţia integrală

Subiect la ordinea zilei: educaţia tineretului.

Inchipuiţi-vă: însăşi autoritatea şcolară a observat, în cele din urmă, că există o asemenea problemă! Şi încă foarte grea.

Absolut sigur însă e că preocuparea n'a pornit din vreo iniţiativă a cercurilor oficiale. Ele au fost constrânse şi sânt constrânse s'o ia în consideraţie de către simpli particulari, de indignarea lor, de revolta lor, de îngrijorarea lor. Ministerul instrucţiunii sufere şi el de boala universală a instituţiilor noastre de stat: înregistrează şi dormitează, numeşte şi pensionează, transferă şi detaşează, ordonanţează când are ce şi stă pe loc când nu e nimic de ordonanţat.

Maurul şi-a făcut datoria, maurul poate, deci, să doarmă — pe biurou!

Aşa se face că o chestiune de însemnătate capitală cum e aceea a manualelor şcolare iudaizate, siutite şi depravate a trebuit s'o ridice în presă oameni, cari n'au nici în clin nici în mânecă cu sarcina controlului acestor manuale. Noroc că Ministerul instrucţiunii are întâmplător un titular cu infinită tragere de inimă pentru şcoală şi sensibil faţă de toate sugestiile bune, oriderunde ar veni ele. Alarma presei naţionaliste l-a hotărît să instituie o comisie de revizuire severă a tuturor acestor manuale. Va trebui s'o urmărim cu atenţie încordată şi să-i cântărim fără îndurare concluziile şi soluţiile la care va fi ajuns. E vorba doar de reformarea cărţii didactice, principalul instrument de modelare a sufletului tânăr, decăzută în unealtă de corupţie intelectuală şi morală.

Dar să presupunem că am avea o carte didactică ideală. E aceasta deajuns? Firesc că nu. Problema creşterii tineretului e mult mai completă. O mulţime de alţi factori intră în compoziţia ei. Distinsul meu prieten d. I. Nisipeanu, într'un recent articol din revista Calea Nouă, numeşte deocamdată doi dintre aceşti factori. Unul e concepţia dominantă de învăţământ; cellalt e dascălul. Concepţia dominantă de învăţământ e la noi încă cea intelectualistă, cu neglijarea sentimentului şi a voinţei. Şcoala noastră e mai mult instrucţie şi aproape deloc educaţie. Religia însăşi e un obiect de încercare a memoriei, iar nu de cristalizare morală a personalităţii. Potrivit acestei concepţii, departamentul se numeşte Ministerul Instrucţiunii. Pionier al unei şcoale active, d. I. Nisipeanu are perfectă dreptate când pledează pentru modificarea concepţiei dominante de învăţământ. Dar aceasta va însemna o răsturnare din temelie a obiectivelor şcoalei şi a perspectivelor ei.

In ce-l priveşte pe dascăl, sânt anume pedagogi ai noştri cari pun tot accentul pe el, afectând un suveran dispreţ pentru carte. Impotriva acestei docte zăpăceli trebuie să ne ridicăm cu ultima energie. Ea presupune un dascăl mult superior cărţii după care predă, — ceeace e un caz rar ; — cu o personalitate desăvârşită, — ceeace e şi mai rar, — şi în condiţii de libertate spirituală şi materială, — ceeace este exclus în vremea noastră de constrângeri şi lipsuri. D. I. Nisipeanu descrie realist, în colorile negre pe care le cunoaştem, starea spirituală şi materială a dascălilor de azi. In aceste condiţii dascălul nu poate înlocui cartea, dar o carte didactică bine făcută îi slujeşte de ajutor şi de călăuză sigură.

Cât de total lipsită e şcoala noastră de putere educativă şi de îndrumare spre viaţă ne-o arată fenomenul cu totul nou că atât tineretul cât şi copiii fac astăzi politică. Studenţii, liceenii şi elevii de curs primar fac politică.

Bătrânii sânt extraordinar de revoltaţi şi nu mai pricep nimic din această ciudăţenie a vremii. Ei strigă: „Studenţii la carte! Elevii la carte!“. Politica e pentru oamenii maturi. Foarte bine. Dar nimeni nu se întreabă dece aceşti tineri şi copii fug de carte şi vor să fie cu orice chip legionari?

Răspunsul e simplu: fiindcă şcoala, care ar trebui să formeze ea spiritul timpului, a rămas cu mult în urmă, iar spiritul timpului i-a luat-o înainte. Tinerii şi copiii încadraţi în învăţământ se simt scoşi în afară de vremea lor, se simt înfundaţi în anacronism ca într'un fund de sac. Negăsind în şcoală ceeace visează tinerele lor făpturi, caută dincolo de şcoală şi li se pare că au găsit. In fiecare copil e un mugure de erou, fiindcă fiecare vine pe lume cu un potenţial de generositate. Nu-l cultivă şcoala? Il cultivă legionarismul, care e de o mie de ori mai în spiritul timpului decât ea. Legionarismul are părţi bune şi părţi rele: tabere de muncă şi pistol. Azi fiecare copil se visează cărămidar, ceeace e foarte frumos, şi erou în felul „Nicadorilor“, ceeace nu e tot aşa de frumos.

Dar cine e vinovat de această stare de lucruri? Toată lumea e de acord: d. Corneliu Codreanu! Dece? El a făcut un sistem de educaţie aşa cum s'a priceput. Dar dv., mă rog, ce sistem de educaţie aveţi? Conduşi de o pedagogie idioată, care crede că omul vine pe lume meschin şi rău, aţi neglijat cu totul fondul imens de generositate şi de spirit de jertfă, de care orice om e capabil. Pentru şcoala dv., copilul nu e decât un coş intelectual pe care sânteţi gata să-l umpleţi cu cojile de nucă ale tuturor noţiunilor abstracte. Atâta tot. Sufletul lui nu interesează.

Şi atunci, când se porneşte din afară o mişcare, care face apel la fondul naiv de generositate din sufletul tânăr, folosindu-l, e drept, când bine când rău, ce atitudine la oficialitatea şcolară? E îngrozitor s'o constatăm: măsuri restrictive! Ameninţări, prohibiţii, pedepse! Consiliu ministeriale, consilii interuniversitare şi interşcolare se îngrămădesc unele peste altele, discută şi storc din creere numai şi numai formule de negaţie. De câţiva ani, aceste consilii nu se ocupă decât de mişcarea legionară şi numai în sens negativ. Ele n'au observat până azi că secretul acestei mişcări e cultivarea fondului de generositate şi de jertfă din sufletul tânăr. Ele n'au observat că dacă e o direcţie greşită în acest sistem de educaţie e aplicarea anapoda, — în unele cazuri regretabile — tocmai a spiritului de jertfă şi de eroism. Şi atunci Ministerul instrucţiunii, în loc să-şi modifice nenorocitul sistem de învăţământ, introducând educaţia fondului de generositate, de jertfă şi de eroism, care dogoreşte din copiii acestei ţări, se răsteşte la ei în mod ridicul şi inutil: „Nu vă permit să fiţi generoşi, nu vă permit să vă jertfiţi, nu vă permit să fiţi eroi! Vreau să fiţi numai saci, pe cari să-i umplu cu coji de nucă uscate!“.

Restricţiunile ministeriale şi interministeriale, de caracter exclusiv negativ, fără niciun rezultat în trecut şi fără niciun rezultat în viitor, nu ilustrează decât anacronismul sistemului nostru de învăţământ. Şcoala a rămas cu mult înapoia spiritului vremii.

Acest spirit al vremii vine îndeosebi din Italia, sora noastră latină, unde genialul educator Benito Mussolini a reaşezat şcoala poporului său pe temelia ideii de jertfă şi de eroism. Factorii răspunzători ai învăţământului românesc însă, tâmpiţi de ideile democratice, sânt orbi în faţa acestui fenomen grandios, care va schimba faţa lumii întregi. Ei văd numai „politică de extremă dreaptă“ acolo unde nu e, în fond, decât un sistem nou de educaţie a omului pentru eroism.

O altă latură a complexei probleme, ce ne preocupă, şi care e ignorată complect de ministerul instrucţiunii, o constituie literatura sau imprimatul în sensul larg al cuvântului. S'ar putea concepe educaţie cu adevărat fără grija Statului de ceeace va citi copilul sau tânărul dincolo de pragul şcoalei? Pentru statele cu regim autoritar, cum e Italia sau Germania, în niciun caz nu! Asemenea state nu concep educaţia tineretului ca un crâmpeiu de viaţă măsurat cu orele de clasă. Educaţia, pentru ele, are un caracter integral; îmbrăţişează întreaga viaţă a tineretului şi pentru aceasta îi creează mediul ambiant necesar. Adică mediul moral necesar. In Italia mussoliniană şi în Germania hitleristă nu mai există literatură pornografică.

Noi sântem însă Stat democrat, adică de libertăţi nelimitate, fără absolut niciun control. Principiile călăuzitoare ale unui asemenea tip de Stat se bat cap în cap. El zice pe de o parte: să nu bei, căci beţia ruinează pe om! Iar pe de alta, înfiinţează o sută de mii de cârciumi pentruca otrava să nu lipsească din niciun cătun. El mai zice: Fereşte-te de cărţile rele! Dar în acelaş timp pornografia se deslănţuie în valuri uriaşe ameninţând să înnece ultimul strop de noblеţă din sufletul tineretului. Am vorbit aici de iudaizarea cărţilor didactice. Iudaizarea pornografică a imprimatului liber e însă de proporţii înfiorătoare. Nouăzeci la sută din cărţile şi revistele, ce se tipăresc, nu înfăţişează pe om decât dela buric în jos. Din aceste lecturi, copilul şi tânărul învaţă că omul nu e decât o bestie sub toate dobitoacele pământului şi că, firesc aşa trebuie să fie. Ce ţărie poate avea o carte bună la nouă cărţi pornografice?

Chestiunea aceasta nu aparţine poliţiei de moravuri, ci Ministerului instrucţiunii. Mediul intelectual prielnic unei adevărate educaţii se creează prin controlul fără milă al întregului imprimat din ţară şi al celui venit de peste hotare. Intr'o ţară cu concepţie de educaţie integrală, cenzura nu se aplică profesorilor universitari şi scriitorilor, cari luptă până la sacrificiu pentru a crea o viaţă mai morală, ci împotriva banditilor condeiului şi a pornografilor, cari ucid floarea tineretului în cerneala otrăvită a desfrâului. Propunem această chestiune omului cu gânduri bune pentru şcoală, d-lui ministru C. Angelescu. Iar dacă d-sa nu va avea curajul s'o atace, ne legăm aici să înfiinţăm o formidabilă falangă împotriva pornografiei, folosind cele mai violente mijloace pentru a o stârpi. Toate mijloacele sânt permise pentru a salva sufletul tineretului dela pieire.

Nichifor Crainic

Ancheta noastră antimasonică

Lupta împotriva francmasoneriei este pentru revista noastră una dintre raţiunile ei de a fi.

Dela primul număr şi până azi „SFARMA PIATRA" a lovit fără încetare în toate lojile şi aproape în toţi masonii din România. Începând cu ordinul curat mozaic B'nei Brith, trecând la organizaţia evreiască a „Marelui Orient al României" în care sunt toleraţi şi creştinii şi încheind cu aşa zisa loje naţională a lui Pangalargetoianu în care internaţionalismul iudaic este înfăşurat într'o titulatură tricoloră şi din care ovreii nu lipsesc, el nu a ocolit niciunul din cuiburile acestea de viespi şi nu a cruţat pe nimeni, a izbit în toate burţile cu şorţuri şi a arătat de aici toate crimele care se urzesc în fundul de noapte al acestor spelunci conspirative. Toată fauna nocturnă a lojilor miniştri de acum şi de eri, profesori universitari, foşti ofiţeri, literaţi, medici, avocaţi, ingineri, democraţi sau naţionalişti, simpli aventurieri, oameni naivi de bună credinţă şi formidabili escroci, toţi au fost prinşi în lumina fulgerelor deslănţuite de Sfarmă Piatră şi proectaţi ca nişte strigoi pe ecranul acestor pagini, câteodată în râsul şi descori în spaima ţării întregi.

Este aici o bună tradiţie antimasonică mai veche decât chiar începutul lui „Sfarmă Piatră". Ea urcă în paginile martire ale „Calendarului" şi, dincolo de „Calendarul", în colecţia de documente a „Buletinului Antijudeo-Masonic" care şi-a sprijinit autoritatea pe numele impresionant al marelui nostru N. C. Paulescu.

Nicolae Paulescu, acest titan demiurgic al naţionalismului creştin, el este iniţiatorul mişcării împotriva masoneriei din România. Până la el nimeni, niciun român n'a sesizat primejdia care venea din atelierele negre ale Marelui Arhitect al Universului. Din doctrina d-lui profesor A. C. Cuza nu ştiu cum, dar lipseşte cu desăvârşire problema francmasoneriei. Eminescu, Kogălniceanu, Bărnuţiu ştiau de vaga existenţă a unei Alianţe Izraelite Universale pe care o simţeau arcuindu-se pe deasupra statelor, dar ei nu cunoşteau galeriile subterane, lojile masonice, ale cărţilei iudaice. Lacătul marelui secret al iniţiaţilor n'a fost deschis de nimeni în vremea lor. Doctorul Paulescu a luat cunoştinţă de existenţa şi pericolul masoneriei în cercurile ştiinţifice catolice dela Paris, în timpul studiilor sale acolo. Întors în ţară, el a identificat toate păienjenişurile morţii care burduşean România şi a pornit lupta cu condeiul în contra lor. Târziu începând (1929) Paulescu a ţinut şi o conferinţă publică despre francmasonerie într'un cichi organizat de scriitorul acestor rânduri ca preşedinte al unei asociaţii studenţeşti.

Formidabilă a fost impresia după conferinţa aceea. La sfârşit după ce ascultase înmărmuriţi lungul catastif al demnităriilor mistriei dela noi, publicul, spre disperarea blândului profesor, a alergat clocotind de indignare la loja „naţională" pe care a bombardat-o cu cărămizi desfăcute din pavajul trotuarelor...

Primejdia masonică ajunsese prin glasul unui singur om la urechile ţării.

Nicolae Paulescu ne-a lăsat moştenire o doctrină antimasonică uriaşe, elaborată ştiinţific, pe care o continuă azi în acelaş spirit d. Nichifor Crainic şi o militează „Sfarmă Piatră".

Sfarmă Piatră e antimason fiindcă masoneria, prin caracterul ei subversiv şi internaţional, e duşmana şi negaţia naţionalismului. Francmasoneria nu lucrează, cum lasă ea să se creadă, în sens pozitiv la înfrăţirea popoarelor, ci la pulverizarea temeliei statelor creştine, ca să pregătească terenul pentru noul imperiu mesianic evreesc, fiindcă originea, structura şi misiunea ei sunt în Izrael.

Ca să-şi atingă ţelul, francmasoneria iudaică merge pe două căi paralele şi sigure: distrugerea naţiunii şi distrugerea bisericii creştine .De aceea ea este antinaţională şi anticreştină. De aceea francmasonul detestă naţionalismul care nu este decât solidaritatea cu cei de o rassă cu tine şi deaceea el se consideră, peste orice graniţă, cetăţean al Universului.

Masoneria primeşte în hrubele ei toate opiniile şi toate credinţele, le desfigurează în ritualul mozaic din loji şi le anulează într'o zonă mortificatoare, unde tronează cu triunghiul şi mistria de gât Marele Arhitect al Universului.

De aceea francmasonul respinge „superstiţiile" clericale ale bisericei şi este ateu.

Ideile acestea monstruoase sunt atât de cutezătoare, încât par incredibile. Noi le-am relevat însă aici săptămânal cu riscul de a nu fi crezuţi împreună cu Paulescu al nostru şi chiar subt ameninţarea de a fi taxaţi, cu el cu tot, drept nişte maniaci. Dar, persistând, am reuşit să-l facem înţeles pe Nicolae Paulescu şi Sfarmă Piatră n'a rămas izolat în epica lui trântă cu stihiile masonice.

Am pornit astăvară o anchetă printre fruntaşii vieţii româneşti: conducători ai bisericii, şefi de partide naţionaliste şi profesori universitari. Unii au răspuns întrebărilor noastre iute şi fără nici un ocol. Alţii au găsit că, din punctul lor de vedere, e mai nimerit să tacă în chestiunea masoneriei. D-nii A. C. Cuza şi Octavian Goga, de pildă, deşi ne-au promis în câteva rânduri răspunsurile, s'au eschivat până la urmă să ni le dea. Iar d-nii Zizi Cantacuzino şi Corneliu Z. Codreanu nici ei n'au voit să-şi precizeze atitudinea faţă de francmasonerie. Noi am căutat, sperăm ca măcar pe această chestiune să realizăm un acord general şi sincer al naţionaliştilor, şi vedem cu melancolie că n'am izbutit. Am obţinut, însă, să aliniem aici într'o dârză şi cinstitoare falangă antimasonică unsprezece dintre cele mai proeminente nume ale culturii şi spiritualităţii româneşti. Mitropolitul Nicolae Bălan al Ardealului, mitropolitul Visarion Puiu al Bucovinei, mitropolitul romano-catolic Al. Cisar din Bucureşti, episcopii Vartolomeiu al Râmnicului şi N. Colan al Clujului, părintele Mihălcescu, decanul facultăţii teologice din Capitală, toţi aceşti distinşi conducătotri ai bisericei noastre, au fost din prima clipă lângă Sfarmă Piatră. Apoi d-nii prof. universitari I. Găvănescul dela facultatea de litere şi filosofie din Iaşi; S. Mehedinţi, dela facultatea de litere din Bucureşti; Traian Brăileanu, dela Cernăuţi; C. C. Giurescu, dela facultatea de litere din Bucureşti, precum şi d. C. C. Brăesku, fruntaş naţional-creştin, ne-au trimis cuvântul lor categoric împotriva francmasoneriei.

Cine a urmărit aici grandioasa defilare a acestor unsprezece chiriarhi, profesori de universitate şi conducători politici, au rămas, fără îndoială, impresionaţi de gravitatea excepţională a problemei masonice.

Niciunul dintre aceştia, afară de părintele Ion Mihălcescu care a fost indus în eroare şi s'a lepădat la timp de masonerie, nu a făcut şi nu face parte din vreo loje, fiindcă toţi consideră francmasoneria ca un mare pericol naţional. Între ordinul „Marelui Orient al României" de subt jurisdicţia „Marelui Orient al Franţei" şi atelierele „Lojii naţionale" de rit scoţian, nimeni n'a găsit vreo deosebire, pentrucă niciuna nu există. Masoneria este una, oricum s'ar intitula, ca şi evreii care se cheamă după ţara pe care o rod: evrei spanioli, polonezi, români, etc., dar pretutindeni sunt şi rămân evrei. Elementul iudaic este elementul unificator al diverselor masonerii.

Marea loje naţională condusă de d-nii Valentin Bibescu şi Pangalargetoianu susţine că ea n'ar avea ovrei... Minte cu neruşinare masonică. Invocăm aici mărturia d-lui A. C. Cuza care, lăsându-se condus în anul 1930 în loja zisă „naţională" din str. Câmpineanu 45 ca să se convingă tocmai de naţionalismul şi puritatea românească a acestei spelunci, a dat peste... fratele .·. Friedman, mare secretar al lojii, păstrător al registrelor... Şi aceasta nu e singurul Friedman acolo.

Este evident pentru oricine vrea să vadă că marea familie a iniţiaţilor de peste tot globul este strânsă solidar în jurul templului simbolic al lui Solomon şi e condusă de înţelepţii din vârful piramidei de urdori B'nei Brith.

Odată convinşi de structura iudaică a masoneriei şi de primejdia pe care o prezintă această maffie, cei unsprezece fruntaşi ai bisericii şi ai culturii româneşti sunt de acord cu noi că în niciun caz ofiţerii, preoţii şi magistraţii n'au ce căuta în hrubele trădării, iar calitatea de mason nu poate fi compatibilă cu aceea de naţionalist. Iar concluziile tuturor cad tăioase ca ghilotinele în ceafa Marelui arhitect al Universului: DA, MASONERIA TREBUE DESFIINŢATA!

Privită bine francmasoneria nu poate fi văzută altfel subt muşuroaele ei de întuneric decât aşa cum a văzut-o N. C. Paulescu, cum o vede Nichifor Crainic, cum o văd mitropoliţii şi profesorii noştri universitari, cum o vedem de atâta timp noi: o asociaţie de cărţite la lucru pentru distrugerea naţiunii şi a bisericei.

Întinsă pe deasupra şi pe dedesubtul organizaţiei de Stat, masoneria ne ţine pe toţi suspendaţi în cleştele ei formidabil.

De o îndrăzneală uluitoare, ea şi-a săpat galerii chiar în inima mişcării naţionaliste româneşti. Conjuraţia împotriva d-lui Nichifor Crainic surprinsă de noi acum de curând în aceste coloane este revelatoare. Masoneria nu doarme.

Înainte însă de a începe să se producă prăbuşirea în şanţurile de subt noi, Sfarmă Piatră se va fi salvat singur.

Încheind această anchetă care a concentrat pe înălţimi olimpice într'o impresionantă solidaritate biserica şi universitatea luptătoare, el începe o nouă ofensivă.

De data aceasta cu o ţintă mai apropiată şi mai dureroasă : masonii din mişcarea naţionalistă, care ne-au declarat război.

Vom isbuti să-i biruim ?

Credem că da.

Este cu noi duhul lui Nicolae Paulescu.

Al. Gregorian

D. colonel Gh. Băgulescu, atasatul nostru militar la Tokio, vorbind japonezilor despre România pitorească.

Setea de epic

Epicul este dimensiunea majoră a istoriei. De aceea iliadele și odysseile omenirii sunt imnurile dinamice ale eroismului. Eroic în istorie înseamnă accent major, desvăluire homerică de forță. Prin eroism, istoria se articulează în conștiința plenară a epicului. Mărimea epicului nu poate naște decât din plenitudinea unei misiuni. Numai cine crede, tare și întreg, în destinul său poate realiza octava istoriei. Adevărul acesta e valabil, cu aceleași grad de certitudine, pentru individualități și colectivități. O comunitate națională, bunăoară, nu-și poate scrie istoria pe mai multe portative, dacă nu arde până la totală depășire de poruncile destinului său. Tot ce se opune destinului sau îl contrafăce cade alături de istorie, în uitare. Falsificarea unei misiuni comunitare poate da cel mult iluzia istoriei sau relief unei pseudoistorii, niciodată însă nu trece peste pragul de sus al unei existențe minore, încărcată de compromisuri și excrescențe hibride. Creșterea în istorie și prin istorie, deci, nu se împlinește decât pe linia unei continuități organice, prin tulpinile unei tradiții vii, care leagă trecutul de viitor. Căci momentul prezentului nu e mare decât atunci când înfloreste punte între trecut și viitor. Pentrucă omul, viața și istoria sunt polidimensionale. Omul, și deodată cu el viața și istoria, e mai mult darul trecutului și fructul viitorului decât floarea prezentului.

Crestele istoriei sunt totdeauna ocupate de națiunile cari au trăit într'o largă respirație epică. Epicul, individual și colectiv, — în acest caz individualitatea nu este decât potențarea superlativă a colectivității, — nu-și găsesc expresie mai rotundă și mai împlinită ca în misiunea unui neam. Fie chiar nedefinită în toate articulațiile ei, misiunea unui popor este icoana destinului său proectată pe zarea viitorului. Simpla prezență a ideii de misiune este capabilă să fascineze și să transfigureze. Popoarele cari nu trăiesc sub steaua augustă a misiunii poprii n'au istorie. Existențele lor mizere se rânduiesc sau lângă sau înafară de istorie. In orice caz, un lucru e sigur: nu intră în istorie și nu au o istorie a lor.

Istoria este timp și devenire; ireversibilitate și destin. E sângele și lumina unui neam. Poporul fără istorie este condamnat la întuneric și exploatare din partea altora. Din acest punct de vedere, am putea împărți destinele neamurilor în două categorii: neamuri cu destin colonial și neamuri cu destin suveran. Trecutul nostru istoric aparține în bună parte celei dintâi categorii. Cu excepția câtorva momente solare, când destinul nostru ,prin tactul viteaz al lui Mircea Cel Bătrân, prin sfințenia și vitejia lui Ștefan cel Mare sau prin haiducia și romanismul lui Mihai Viteazul, a încălecat măgurile luminoase ale istoriei, noi nu ne-am tăiat după propria noastră voință drumuri de vesnicie omenească în inimile veacurilor. Istoria, ca și timpurile, ne-a fost vrăjmașă. Induram istoria, dacă se mai poate numi așa, pe care alții o făceau fără voia noastră și peste capul nostru. Era o suveranitate sfârticată și un destin dictat de puteri potrivnice ființei noastre. Eram vasali, iar trupul țării frânt în părți vrăjmașe, transformat în colonii bune de exploatat de toți pe cari vânturile vremii i-au prindat pe la noi.

In tot acest timp de cumplită vrăjmășie, când plasticitatea colonistului trebuia să neutralizeze lovăturile și violențele stăpânilor, nu se poate vorbi, decât vag și sfios, de un ideal panromânesc, de o icoană totalitară a României viitoare. Mulți nu îndrăzniau să se ridice nici măcar pe aripile gândului la asemenea visătorii. Dar undeva în adâncuri, acolo unde se vânzolesc numele generatoare de neamuri, se pregătia subteran și masiv, prin sânge și lacrimi, schimbarea epocală de perspectivă istorică. Calendaristic, această dată a căzut în noaptea de August a Sfintei Fecioare Maria din anul 1916, când clopotele tuturor bisericilor din cuprinsul vechiului regat vestiau învierea neamului românesc. Clopotele anunțau praznicul sângelui, care a sfințit temeliile României Mari. Din rugul de sânge al războiului pentru întregire, cu toate întunecimile umilirilor și cu întreg sublimul victoriei, s'a născut destinul nostru suveran, ne-am făcut, cum ar zice Nichifor Crainic, intrarea triumfală în istorie. Din neam cu destin colonial, am devenit neam cu destin suveran!

Ce a urmat se știe. Oameni mărunți, mult sub nivelul vremurilor pe cari erau chemați să le chivernisească ,au transformat sacrificiul în beneficiu personal. Generația eroică, al cărei braț de oțel și inimă de foc ne-au dat țara rotunjită, moleșită de ospățul marei biruințe, s'a dat cu politicianismul acaparator, uitând țara. Intre această generație și cea tânără, cărcia îi place să-și zică eroică, s'a deschis o prăpastie. Astăzi, cu foarte puține excepții, generația războiului este detestată de cei tineri pentrucă n'a rămas acolo sus pe crestele intransigenței eroice. Și-a trădat destinul care-i era hărăzit. Tinerii nu se mai recunosc în faptele bărbaților. Mai mult chiar, compromisurile și amoralismul celor mari înseamnă negația destinului românesc. Din putregai și găteje nu se mai poate bolti arc de triumf pentru un întreg popor de tineri cari preferă sacrificiul beneficiului și truda comodității. Tinerii au făcut alegerea: ei sunt pentru eroismul muncii, al tăcerii, al cinstei și al sinceității. Sinceritatea față de ei înșiși. Sinceritate față de neamul lor. Ei nu au două morale: una de procopseală proprie și alta pentru amăgirea poporului. Ei sunt unul în toți și toți în unul în ceeace privește menirea neamului lor. Etica lor, nimbată de asceză și eroism, este etica destinului nostru. Dacă cineva trăiește cu toată ființa lui imaginea, înalt simetrică ,a României de mâine, ăsta e tineretul. Dincolo de culorile deosebirilor aparente, tineretul românesc de azi e unit prin credința neclintită în misiunea românească. Furtuna mișcării naționaliste și creștine care coboară pe mai multe guri de munți nu este decât justificarea practică a acestei credințe.

In locul sforăitoarelor discursuri demoeratice, tineretul așterne peste țară tăcerea unei munci purificatoare. Frământând cărămizi și ciopling pietre, tineretul pregătește sufletul care prezidează la zămislirea României viitoare. Pe câmp și în laborator, în bibliotecă și la masa de scris, pe teren și teoretic, tineretul nostru este cuprins de o nemărginită dragoste de tot ce este specific românesc. Vrea să cunoască subt toate aspectele și în cele mai ascunse manifestații duhul autohton. Din freamătul spre lumină românească a acestui tineret se desprinde un sentiment de imperială demnitate și neatârnare. E un fel de a trăi extatic prin înfăptuire.

Niciodată misiunea românească n'a fost trăită în dimensiuni mai verticale ,mai intense, și n'a fost înflorită în accente mai epice. In ritmul vizionar al tineretului apasă ceva din cadența sobră și aspră ca moartea a baladei noastre. Dela un capăt la altul al Daciei Rotunde, în adâncime și în lățime, se intensifică dimensiunea epică a destinului românesc. E un dithyramb al măririi românești setea de epic ce oțelește fapta tineretului.

Grigore Popa

Din aer tare

Nu știu dacă undeva, prin alte locuri cu alt nume, mai sunt înălțimi, așa precum în Munții Apuseni cu așa poveste. Acolo este alt cer și soarele este altfel. Mai dur. Stâncile sunt și ele altfel; și altfel este acolo toată natura. Mai neobosită. Simetrie n'a văzut nimeni prin aceste locuri, și par' că deliciul lor stă tocmai în această nesimțire.

In geometrie sufletul se încarcă cu prea multă ordine. Cu prea multă simetrie. Și în simetrie sufletul gustă prea multă uniformitate. Prea multă monotonie.

Acolo în munți, natura se arată violentă. Demiurgeori aproape sălbatecă. Așa cum trebue să fie natura. Și deodată mergi și începi trăirea în aerul tare de acolo, de atâtea ori simți o prăbușire în suflet, care printre senzațiile terestre e cași cum din moarte ai încerca o fugă către viață. Corpul se umple de elan. Sufletul de mișcare.

In Munții Apuseni, natura te închide, te închide în limite severe. Dar corpul și sufletul acolo sunt altfel; și omul întreg e altfel. Integral diafan. Din eleganța brută a ființii, el își alege un sens, și merge pe el. Un sens dat de arhitectura munților.

Nu știu cum este pe alți munți, căci pe alți munți eu n'am fost niciodată, și în alți munți eu n'am trăit niciodată senzații. Dar îmi vine să cred, că acela care n'a fost niciodată prin munți, acela își pierde din suflet drumurile vieții. In vlanul neted al naturii nu se cere efort, și fără efort nici entuziasm. Acolo liniile de parcurs sunt infinite, și din infinitatea lor, în suflet nu se alege aproape nciun sens. Omul e parcurs de incertitudinea infinitei posibilități.

In munți viața lovește în om cum soarele lovește în crani de turnuri. Și e tăcere și calm acolo. Vastă tăcere și vast calm. Și murmur de ape. Și muzica murmurului de ape sparge tăcerea. Mai divină ca oriunde invenția lui Hermes, lira naturii

Suflctul se desvelește pur, și din el, pe drumuri de munți, fug toate deșerturile. Nu știu dece, dar când vii din creste de munți, atunci ai impresia că în suflet s'a deschis o stepă. Și zilele par goale și pentru univers pierdute. Omul a prea crescut, și pentru dimensiunile lui, spațiul netăd nu mai ajunge.

Stânca dă impresia de masă de calm retrasă în eleganță. Un fel de eleganță veche, veche de miliarde de ani. Și neantului dată ofrandă. In Munții Apuseni, mulți au văzut stânci care râd și arbori care plâng. Acolo totul se pierde. Chiar și privirile triste. Și când ai venit din munți, suvenirul e încă tare. Aproape brutal. Un sentiment de insuportabilă tristețe, și fără întrerupere prin suflet par'că te parcurge un fluviu. S'a topit nînsoarea dela inimă și din ochi a fugit gândirea.

Muntele dă sufletului o senzație necunoscută, și deaceia pe înaltele vârfuri, sufletul se află liniștit. Cu regii azurului și cu armonia lucrurilor. Și acolo deodată simți ruptura reflecției. In munți e prea multă excitație. Sufletul se umple numai de realitate. Reflecția se zidește exclusiv pe drumurile neantului. Atunci când sufletul se repauzează în neant. Reflecția se umple numai cu lumi venite din azur. Din zid. Munții aduc o brumă mai rece și mai delicată. Senzații mai tari. Și unde realitateu este prea tare, reflecția n'are loc. Se rupe. Pentru suflet, muntele, e un terestru serios și teribil.

Și totuși, de câte ori te rupi de munți, munții te privesc cu regrete familiare. Prietenești. Și parfumul lor atunci, e mai dulce ca un secret.

Acolo realitatea nu se interpretează, ci se trăește intens și viguros. Noi în viața noastră plană, gândim și privim lucrurile numai prin simboale. Prin forme și scheiele. Și mulți, dau formelor o eleganță care nu este a lor. Un fel de raze de ftizie care se nasc numai ca să moară. In munți și munții Apuseni au oameni — se gândește altfel. Mai direct. Corespondența cu natura este mai strânsă. Oamenii de acolo sunt înalți și drepți, așa precum în codru bradul. In plete au istoria luptelor și în frunte miliarde de ani și flăcări de destin. Și sub unghiul politic, oamenii din munții Apuseni, sunt oameni care gândesc sănătos. Adică românește și nedemocrat. Când cerul ar vrea odată să-i aducă la București, ei ar veni desigur cu munți cu tot.

Axente Sever Popovici

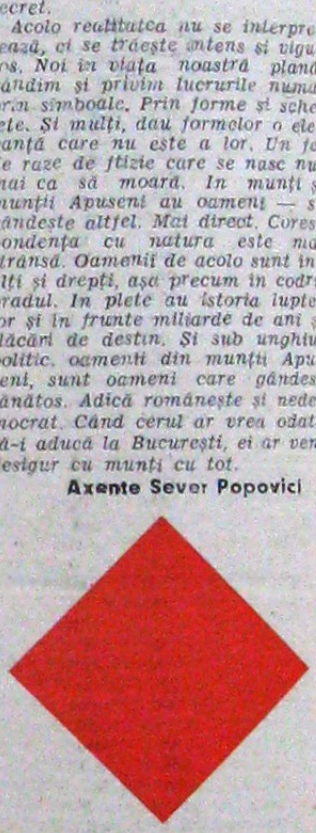

Pax Daco-Romana

Trăim veac rupt.

Chipul lui Cristos pe Cruce
e tot mai trist și supt

Sutași cu inveninate suliți
zi și noapte
tot călătoresc cu blestemate șoapte
pe-a României drepte uliți

Trăim veac mic, olog.

Ingeri albi tot plâng în palme
cine să-i mângâie?
— Dumnezeu din ceriuri.
fumul de tămâie

Catapiteasma Țării
s'a despicat fără de veste, în două
aceasta-i fapta înălțării,
aceasta-i frate, România nouă?

Unde ne sunt vrerile
pentru toate primăverile?
unde-i restignirea și tăcerile
pentru toate învierile?

Când se va deschide ceriul larg,
în două,
ca Dumnezeu, cu binecuvântare
nouă,
de-apururi să ne zică
— nouă celor încărcați cu patimi
mari și frică.
„Români, pace vouă!"...

Valeriu Bora

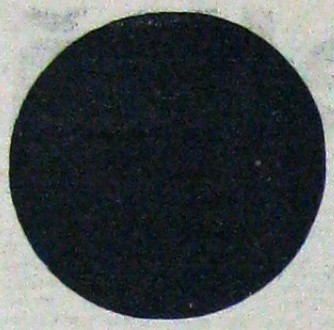

IN FAŢA NECUVIINŢELOR

In sfârşit, am început să fim dis-outaţi... România aceasta, care pentru foarte mulţi fraţi patetici se afla pe undeva prin munţii Balcani bunătoară, ori prin cineştie ce ostroave egeice, a început să fie o ţară mai certă, populată cu oameni aproape adevăraţi, ba să aibă şi oarecare îndrăsneli : obiectivi cum suntem, vom recunoaşte că acest mare serviciu ni l-a făcut pe gratis, bătăiosul exponent al ţărănimii noastre, veselul flăcău dela Athénée Palace, d. Lupu, — renumitul doctor în blenoragie democratică.

Credem că nu vom putea niciodată să răsplătim îndeajuns pe omul acesta providenţial, care prin atâtea leşinuri spectaculoase ne-a făcut cunoscuţi pe continent. Astăzi avem o faimă şi Românul nu mai este un simplu anonim. Ba, ca să fim şi mai obiectivi, recunoaştem că nişteluş am început să devenim şi cineva, să fim căutaţi şi oarecum supralicitaţi.

Închipuiţi-vă : ceeace n'a isbutit toată pleiada de cărturari care începe cu bătrânul Ureche şi se continuă cu tot ce a avut neamul acesta mai de faţă, a isbutit cu atâta uşurinţă agentul sanitar al ţărănismului nostru, d. doctor N. Lupu.

Ne pare rău, însă, că remarcând acest extraordinar succes, nu ne putem ascunde mâhnirea produsă de consideraţiuni ceva mai serioase. Cu alte cuvinte, preferinţa noastră — rămasă de-atâtea decenii iluzorie, — ar fi fost ca liniile de comunicaţie dintre inima care a crescut aici, în nordul Dunării şi inima dela Sena, să fi fost statornicite de bărbaţii aceia luminaţi care se chemau Alecsandri, Kogălniceanu, Bălcescu, Russo, etc., cărora nu le-a lipsit nici prestigiul nici excepţionale însuşiri intelectuale şi nici calitatea de a vorbi în numele poporului român. Dar vedeţi inima de-acolo, a rămas insensibilă, chiar faţă de cel mai autentic gigant al poeziei, Mihail Eminescu — al cărui nume cu siguranţă ar fi acoperit planeta, dacă şi-ar fi îmbrăcat sbuciumul într'o limbă mai răspândită, — în vreme ce inima de-aici a plâns pentru toate stihurile mărunte făurite pe pământul fericit al Franţei. Copiii noştri, supra 'ncărcaţi în şcoli cu numeroase materii de învăţământ, s'au apropiat cu dragoste de istoria şi cultura ţării surori, ajungând să rivalizeze cu verişorii lor în cunoaşterea acestor minunate lucruri. Da, nu e demn să treacă în clasa următoare elevul care n'ar dovedi cunoştinţe temeinice despre istoria poporului frate, despre literatura şi toate manifestările lui de viaţă şi care, însfârşit nu s'ar arăta un viitor client al cărţii franceze. Aşa e frumos şi elegant, chit că se pune în cumpănă o viaţă şi un destin.

S'a cultivat aici cu atâta elan dragostea pentru tot ce poartă peretea franţuzească, încât nu mai e nevoe de mărturii ; suprema dovadă o fac amprentele tari rămase în limbă, ceeace echivalează cu o primejdioasă cedare.

In schimb, rudele noastre bogate au fost foarte atente cu noi, ignorându-ne în ceeace aveam mai scump, dar socotindu-se cei mai buni clienţi pentru văpselile femeeşti, pentru diversele ape colorate şi multe feluri de medicamente necesare avortului.

Pâinea noastră cea de toate zilele s'a transformat în flacoane cu mirosuri, franţuzeşti, precum fildeşii străinsi de triburile sălbatice, se transformă în oglinjoare şi mărgele de sticlă.

Nu s'a supărat nimeni, fiindcă dreptul acesta nu l-am avut, de vreme ce ne apasă o fatalitate geografică şi de vreme ce nu îndrăznim a crede că am putea ridica şi noi, aici în răsărit, dacă nu un turn Eifel, măcar un munte de civilizaţie valahă. Ne-am închinat şi ne închinăm cu toată evlavia în faţa desăvârşirilor care pune poporul francez în fruntea altora şi nu fără oarecare mândrie, gândindu-ne la origina comună.

Dar, vedeţi situaţia aceasta a început să devină prea umilitoare, şi nu din pricina Franţei care ne este atât de dragă, nu din pricina Franţei şi a Francezilor, Nu. !

Vedeţi, avem şi noi o istorie a noastră despre care ştiam c'au făurit-o strămoşii cu dogorile şi sângele lor, avem poate şi un spirit propriu care, bun rău, ne place să ni-l cultivăm şi 'nsfârşit am vrea să purtăm singuri frânele sărăcii noastre. Acesta este un sentiment elementar întru nimic alarmant şi el reproduce o regulă firească după care se conduc toate popoarele.

Se vede, însă, că democraţia — a toate înnoitoare cum e ea, — nu vrea să ne mai recunoască nouă acest drept. Turneele d-lui Lupu, devenite răsunătoare prin fanfarele ei, ne-au popularizat, e drept, în faţa Apusului, dar ne-au şi reclamat fourilor de-acolo că nu suntem cuminţi, că adică refuzăm să renunţăm la noi. Aceasta, pentru motivul că neamurile noastre consimt să aibă ca exponent pe d. Leon Blum. Treaba lor, d. Leon Blum trebue să fie o colorată forţă politică şi un mare bărbat de stat, de vreme ce poporul Ludoviccilor i-a încredinţat gloria Franţei. Se spune c'ar fi evreu, dar asta nu interesează

D. felcer Lupu nu ştie bine ce vrea, dar pe cât ne-am lămurit noi, dânsul s'a ridicat împotriva lui Ştefan cel Mare, denunţându-l ca cel mai autentic duşman al premierului francez — cuvântul din urmă e de circumstanţă. De-aici îngrijorări şi mustrări la adresa poporului român că-şi calcă jurămintele, că a devenit îngrat, că e nerecunoscător faţă de cei cari i-au întregit hotarele, că e înapoiat şi că însfârşit, sentimentul lui religios pune în primejdie pacea Europei.

D. Emille Buré, devenind exponentul îngrijorării în calitate de vărcumnat şi musafir anual, ne-a luat din scurt, arătând dumnealui cu un talent remarcabil, ce consideraţiune avem noi în orgoliul său, mai ales după ce geniul ziarist se întorsese acasă. Şi fără să-i fie ruşine obrazului, acest distins reprezentant al celor mai alese maniere, ne-a făcut severe imputări pentru motivul că îndrăznim a rezista în faţa primejdiei comuniste, când în ţara sa lucrurile se petrec cu totul invers. Ne-a acuzat că ne lipseşte sentimentul de respect pe care-l datorăm celor ce ne-au făcut cadou hotarele României-Mari.

Vedeţi unde ne-a dus democraţia cu toate legăturile ei, cu spiritul de mincinună şi îndrăsneală pe care-l practică. N'am putea înfiera îndeajuns această neobrăzată tutelă, care descopere în faţa noastră o lume infamă şi capabilă de toate josniciile. Vrem să spunem însă, că la noi acasă nu suntem decât Români. C'avem pământul şi istoria noastră plină de martiragii şi de înălţimi sublime pe care nu îngăduim nimănui să le nesocotească. România Mare nu poate fi cadoul altora. Ea a crescut din jertfa celor optsute de mii de eroi şi din voinţa întregului popor care s'a făurit şi a trăit de-alungul veacurilor numai prin propriile sale forţe. Dacă astăzi, datorită unui exagerat spirit de toleranţă, se pare că democraţia evreească ne stăpâneşte noi garantăm totuşi, că suntem gata oricând să facem ordine românească.

Avem depozite mari de sănătate morală din care ea nevoe putem să dăruim şi altora şi suntem foarte conştienţi de misiunea tinereţii noastre în zilele ce vor veni.

Vezi, d-le Buré să nu confuzi niciodată prea bunul nostru simţ, cu lipsa de demnitate ori cu o stare de supuşenie favorabilă pentru aventurieri. Ferească Dumnezeu ! Uite, mai acum nuştiu câte luni, a venit pe-aici din Spania, unul tot ca d-ta — Corpus Barga — trebue să fiţi prieteni, un fel de fluieră vânt, cum le zicem noi domnişorilor aştea care pleacă de bine dela casele lor. Venise să facă reclamă conducerii comuniste din ţara lui şi să ne îndemne să încercăm şi noi fericirea lor.

Valahii l-au primit cum se cuvine să fie primit un oaspete, dar nicio minte serioasă nu s'a uitat la spusele lui. D-ta ştii ca şi mine ce se întâmplă acum în nefericita ţară a lui Cervantes, cu toate teoretizările lui Barga despre eternitatea comunismului de-acolo. Vezi, Doamne fereşte, aşa ceva li s'a mai întâmplat şi altora, iară principatele româneşti pot oricând să-ţi dovedească dumitale, că au mai fost când azil pentru oamenii cum se cade, puşi pe drumuri de geniali exponenţi ca unii din zilele noastre.

Dar pe deasupra acestor adevăruri, iată, un ţăran din câmpiile Dunării, te imploră, D-le Buré, să nu cobori în mocirlă spiritul autentic de noblete şi bună cuviinţă al rasei d-tale.

Pan. M. Vizirescu

„UMBRĂ PĂMÂNTULUI“

„Fac umbră pământului“, spune românul.

Azi expresia lui nu mai are valoarea unei locuţiuni, pitorescul unei formule arhaice.

Românul face umbră pământului!

Nu ştiu dacă se mai poate spune în trei cuvinte, în cuvinte care nu au nimic patetic, nimic sfâşietor în semnificaţia lor sau, în capacitatea lor de sugestie, un lucru mai teribil şi mai diafan ca acesta: fac umbră pământului.

Inutilitatea vieţii tale o concepi. O concepi, dar actul acesta este o insultă cerului, un blestem către cel ce te-a creat.

El poate fi acompaniat de toate simptomele unei sete de distrucţie ale unei mari aspiraţii spre neant.

El se poate rezolva în visul unui imens paradis a-social, nihilist, marxist, asiatic în tot cazul.

Sentimentul acesta are totuşi ceva pozitiv, a nuanţă de energie, ceva stenic. A distruge implică o serie de acte metodice, acţiune, gest.

Sentimentul de a face umbră pământului implică însă renunţarea la orice act. Implică un doliu cosmic, o letargie generală.

Am explicat într'o carte obscură esenţa fenomenului românesc. Cuvintele din fruntea acestui articol sunt, incontestabil, o expresie a lui.

Poartă pecetea spiritului tracic, acelui care a constituit, la origine, fenomenul românesc. Traciî, se spune, considerau moartea ca o fericire. Această concepţie simplistă ar fi făcut din ei un popor de sinucigaşi. Se cuvine să adăugăm : ei considerau nasterea ca o vină, ca un păcat. La nasterea cuiva, ei vărsau lacrimi. Viaţa e menită să ne curete. Îndurăm spre a ispăşi. Facem umbră pământului : pătăm această planetă al cărei rost este atât de pur în armoniile lumii, aruncăm o umbră nefastă, ne proiectăm păcatul...

E locul să o spunem : românul nu face din aceiaş lume o vale tristă şi, de bună seamă, nici tracul antic n'o făcea.

Ci el contemplă uimit spectacolul ei. Pentru el, lumea e universul luminos. El identifică lumea, luminii : lume derivă din latinescul lumen.

Concepţia relevată de semantica acestui cuvânt este, aşa dar, una cu aceea a „umbrei pământului“.

Aceste cuvinte fie zise întru apărarea tezei mele: Românii n'au fost niciodată mai triști. „Fac umbră pământului“, nu procede azi dintr'un sentiment metafizic, ci este expresia tragică a realităţii.

Oamenii se nasc ca să piară, fără o umbră de bucurie de-alungul unei vieţi întregi. Şcoalele, universităţile, fabricile, atelierele, se feresc, geloase, de orice oameni noui. Nu mai este loc pentru nimeni. Pământul geme de bogăţii. Pierim pentrucă sunt prea multe.

Sunt energii, care, adunate, ar reconstitui piramidele, ele pier în ţara fără drumuri, fără spitale, fără case, fără palate.

Generaţii se nasc fără loc sub soare. Copiii tuturor satelor zac într'o mizerie de nedescris. Să ne strângem rândurile. Huzurul şi imbecilitatea câtorva nu ne obligă să pierim.

Dan Botta

Abonamente la
„Sfarmă - Piatră“
Lei 300 pe an, 175 pe 6 luni

Alianța israelită

Se vorbește de mult și se scrie mereu despre „Alianța israelită universală", și fiindcă mult se vorbește, se spun și multe neadevăruri. Un amic al meu a binevoit a-mi procura pentru un timp de 24 de ceasuri, raportul din Aprilie a. c., al comitetului central din Paris despre activitatea acestei societăți internaționale în semestrul al II-lea, al anului trecut, 1878, și cred că voi contribui la lămurirea opiniei publice din Romînia, comunicîndu-vă cîteva amănunte din acest raport.

„Alianța israelită universală" nu este o societate secretă, dar, după § 2 al statutelor ei, chiar nu e nici exclusiv israelită, și așa nu mă simt vinovat de indiscrețiune, cînd vin să vă fac împărtășire despre niște lucruri petrecute la lumina zilei.

Raportul este o cărticică ce cuprinde 58 pag., tipărite la Wilhelm London în Leipnitz. Pe scoarța din față, supt titlu, sînt tablele lui Moise, supt aceste două mîini strînse, iar deasupra, tipărită în evraică și nemțește deviza „Alle Israeliten sind für einander verantwortlich", ceiace va să zică în românește: „Toți israeliții sînt răspunzători unul pentru unul". Pe scoarța din dos sînt tipărite statutele societății în limba germană, din care mă mărginesc a vă comunica art. I:

„Alianța israelită universală" are scopul:

„1. — De-a stărui pretutindenea pentru egalitatea și progresul moral al evreilor;

„2. — De-a le da ajutor eficace tuturor celor ce sufăr în calitatea lor de evrei;

„3. — De-a sprijini orice scriere ce poate să contribue la aceste rezultate".

După cele cuprinse în carte, rezultă pentru organizația societății, că înainte de toate, ea întreține cele mai strînse relațiuni cu alte societăți, între care amintim pe „Anglo-Ievish-Association" și pe „Board of Deputies" din Londra și că are comitete locale în cele mai multe orașe de pe fața pămîntului.

Comitetul central din Paris are 42 membri, între care marele Rabin al Franței, L. Isiodor, ca prezident onorar; d. Ad. Cremieux ca prezident și N. Leven ca secretar. Numărul membrilor și al comitetelor locale nu este arătat anume; se vede însă, că el e foarte mare, de oarece, raportul, vorbind despre propaganda făcută în anul trecut, începe cu cuvintele:

„E peste putință a numi toate societățile, comitetele și persoanele ce în semestrul trecut i-au dat comitetului central mînă de ajutor".

Oare care indicii de numărul membrilor găsim în următoarele date:

1. La comitetul central din Berlin erau înscriși pînă la 31 Martie 1879, cu totul 607 membri (sase sute șapte).

2. In timpul dela 1 Iulie pînă la 31 Decembrie 1878 s'au alcătuit ori întregit 31 comitete locale, dintre care două în Romînia, și anume unul în Herța avînd drept președinte pe d. dr. I. Stroband și altul în T. Severin, avînd de președ. pe d. A. M. Oser.

3. In timpul de la 1 Iulie pînă la 31 Decembrie 1878 numărul membrilor din 298 orașe situate în deosebite părți ale lumii s'a sporit cu vreo 1840, dintre care, 193 din Romînia, și anume: 102 din București, 12 din Buzău, 11 din Herța, 26 din Tecuci și 43 din T. Severin.

4. Această listă de membrii noi (1840) este a 27-a și cuprinde prin urmare pe Evreii mai rodași, cari au lăsat să treacă 26 liste și nu s'au înscris decît în a 27-a.

După toate aceste trebue să presupunem că numărul membrilor declarați se urcă la mai multe zecimi, dacă nu la mai multe sutimi de mii. In adevăr însă membrii alianții israelite sînt toți evreii de pe fața pămîntului, iar membrii declarați și comitetele locale sînt agenții direcți ai asociației internaționale; acesta e sensul adevărat al devizei de solidaritate desăvîrșită pusă în fruntea raportului.

Raportul cuprinde, între altele, și o dare de seamă despre sumele adunate și cheltuite. Această dare de seamă nu are pentru noi importanță de oarece știm că Evreii adună sumele de care au trebuință. Importanța e numai să știm, cum le adună. Afară de taxele de cîte 6 lei noi pe an, ale membrilor, societatea a mai primit în anul trecut:

1). Legate și indeobște sume lăsate prin dispoziții testamentare.

2). Sume dăruite de particulari ce nu erau membrii alianței.

3). Sume trimise de către comitetele locale.

4). Sume trimise din partea unor societăți cum este „Iemsolem" în București.

5). Sume adunate prin sinagogile din deosebitele țări și orașe.

6) Sume adunate la munte.

Din toate acestea rezultă, că nu numai membrii declarați, ci toți evreii sînt angajați la alianța israelită universală. Trebue deci să stăm și să simțim, că ne aflăm în luptă cu fiecare evreu ce ne ese în cale și cu toți împreună.

Principiul umanitar, că toții oamenii sînt răspunzători unii pentru alții, la evrei a fost înlocuit cu principiul exclusivist, că israeliții sînt răspunzători numai pentru israeliți; pentru aceia noi, cari ne credem datori a respecta principiu general, luăm răspunderea și pentru dînșii, iară ei nu o iau de cît pentru sine.

In virtutea principiului, că toți oamenii sînt răspunzători unii pentru alții, puterile europene ne silesc pe noi să acordăm Evreilor drepturile ce nu li se cuvin pe nici un alt temeiu; popoarele europene admit acest principiu și ne silesc pe noi să-l aplicăm, dar Evreii înșiși, în interesul cărora se urmează această ceartă între noi și Europa, Evreii neagă principiul umanitar la care apelează. Iată ce zice raportul despre cestiunea Evreilor din Romînia:

„Membrii societății știu la ce triumf au ajuns principiile dreptății și ale egalității în congresul de la Berlin; marile puteri au voit să pună prin proclamarea lor capăt persecuțiunilor ce evreii aveau să îndure timp atît de îndelungat în unele țări orientale și anume în Romînia și ele au recunoscut independența Romîniei și a Serbiei, dar numai cu condițiunea, că egalitatea tuturor cultelor față cu legea vor fi primite în legislațiunea acestor țări. In acelaș timp congresul a hotărît, ca aceleași principii să fie primite drept bază la organizarea Bulgariei, și a Rumeliei orientale. Acesta a fost un mare succes pentru cauza israelită în Orient".

In virtutea cărui principiu a obținut Alianța israelită acest succes? In virtutea principiului că toți oamenii sînt răspunzători unii pentru alții: niciodată Romînia nu ar fi ajuns la strîmtoarea în care se află astăzi, dacă popoarele apusene ar fi negat de-opotrivă cu Evreii, acest principiu.

„Singura țară — zice raportul, — în care emanciparea israeliților întîmpină o rezistență energică, e Romînia. Desigur, poporul romîn, nu ar face opoziție, dacă nu ar fi mereu agitat de partidele politice, care vor să exploateze în folosul lor, pasiunile poporului ce totdeauna se pot aprinde atît de lesne".

Poporul adică e gata să acorde Evreilor tot ceea ce ni se cere în tractatul de la Berlin, dar oamenii politici din Romînia sînt răi patrioți și vor să profite de ocazie. Ii vom spune noi, Alianței, de unde vine opoziția.

Vine de-acolo, că poporul romîn mai are bun simț, a pățit multe și știe că toți Romînii sînt răspunzători înainte de toate unii pentru alții, iară oamenii politici nu pot scăpa din vedere, că oricine ar fi acela, care va îndrăzni să rostească un cuvînt pentru Evrei, în clipa în care-l va fi rostit, e mort politicește, mort pentru totdeauna.

Astăzi, cînd evreimea de pe toată fața pămîntului s'a unit spre a ne despărți de popoarele înfrățite cu noi, de lumea în mijlocul căreia am trăit și pentru a cărei cultură ne-am vărsat sîngele veacuri întregi de-a rîndul, astăzi, Romînul simte că trebue să proclame principiul: Toți romînii sînt răspunzători unii pentru alții! — și aceia cari nu vor să primească această răspundere, pot să fie oameni, și chiar oameni cum se cade, dar în ochii Romînilor nu pot trece de Romîni. Iată pentru ce Evreii întîmpină resistența în Romînia: Ei s'au unit contra noastră; și noi cată să ne unim în contra lor. Ei îl omoară cu pietre pe evreul ce nu ține cu dînșii; noi nu omorîm pe nimeni, dar în luptă toți fiii buni ai unei țări trebue să se unească.

Sînt în România foarte mulți oameni politici, cari încă de mult ar fi dorit să li se dea Evreilor oare-care drepturi, și așa succesiv, potrivit cu desvoltarea țării, toate drepturile, și dacă Evreii ar fi avut mai mult bun simț politic, acești oameni i-ar susține. După ce însă alianța israelită a pus cestiunea astfel, cum e pusă astăzi, nici un om politic serios nu se va expune, căci ar trebui să sacrifice succesul altor idei ce reprezintă; chiar și amicii Evreilor sînt deci siliți să facă act de abnegație patriotică și să nu consulte în împrejurările de față principiile lor, ci simțimîntul obștesc al țării.

Mihail Eminescu
(Din Curierul de Iași)

Hibernală

Scuipăm pe toate drumurile
[demnității,
ftizici —
pe-aproape sunt pădurile de brad,
și munții cei înalți —
noi murim săraci și mici.

De aici colo
ne poartă în lume belșugul
[fără leac —
în doftori nu mai credem,
ci stăm de sfat cu toate babele
[din sat.
Cine știe, unde-i Bunul Dumnezeu...

Cad toamne, cad mereu
și tot coboară neguri peste Țară —
nu se aude un strigăt larg de bucurii
[universale —
ci acelaș plâns orfan, de odinioară.
Și iarăș mă întreb, mă tot întreb
[fără răspuns:
hoidele,
— mănoasele cîmpuri ce le va ara cântând
și fără gând
la sfânta primăvară?

Omizile se cațără prin ramuri
[și copaci
ciugulind viețli lor, amiază —
în speluncl
— bel, și câte veacuri sunt
[de atunci? —
Națiunea mea streină, hibernează.

Valeriu Bora

Tu, Dumnezeule Mare!...

Iancule mare,
Iancule tare,
tu cu noi să fii...

— Dar,
fără belșug și har
cântecul muri...

Uitarăm toate căile de eri
— de visuri și dureri,
pe unde neînvinși strămoșii buni,
[umblară, —
flamurile Patriei ce odinioară
nebiruite
pe căi de învingeri mândru fluturară.
în Pantheon de grabă le-așezară
brațe ostenite.

„Iancule mare,
Iancule tare
tu cu noi să fii...

— Cu noi să fii
Tu, Dumnezeule Mare!

Valeriu Bora

Despre Lucian Blaga

Sunt oameni, pe care fără să-i cunoşti direct ţi-se descoperă totuşi pe căi indirecte. Nu rareori intuieşti până în amănunt personalitatea şi chiar temperamentul cuiva din scrisul lui, din stilul lui. Că stilul e omul, Buffon a avut perfectă dreptate. Un stil afânat, cu frază deslânată, cu atribute neadevărate şi dulci, cu verb blând şi interjecţii romantice, îţi indică un temperament moale şi o personalitate fără bărbăţie. Dimpotrivă, un stil concis, cu fraza retezată energic, cu atribute înfipte în propoziţie ca salcâmul în răzor, cu verb izbit hotărât ca un pumn repezit în adversar, sau rotunjit limpede ca licărul unei lacrimi, indică un temperament energic şi hotărât şi o personalitate autoritară şi neînduplecată. Nu întotdeauna însă stilul izbuteşte să definească omul. Dar nu pentrucă afirmaţia lui Buffon n'ar fi întru totul justă, ci numai pentrucă omul nu-i întotdeauna capabil să se exprime organic în stilul său. In cazul acesta avem de-a face cu oameni cari trăesc din împrumut. Alteori însă stilul e atât de perfect şi arhitectural în compoziţie, ornamente şi structură, încât şovăi să-l identifici cu un om care ar fi şi el perfect. In acest caz răstălmăceşti realitatea şi cauţi omul în imaginaţia şi pasiunea ta pentru darurile lui şi nu în propriul lui stil. Personal am încercat din plin această iluzie, care fără să fi dărâmat ceva în mine, a zidit dimpotrivă o certitudine şi anume: o cunoaştere cât mai întreagă cere cât mai multe puncte de contact cu obiectul dat de cunoscut.

Cu ani în urmă sorbeam cu sete înaltă vigoarea de gorun şi mister a poeziei lui Lucian Blaga. Monotonia cenuşie şi uscată a internatului am uitat-o total, răcorit de *poemele luminii*, ascultând *paşii profetului în marea tăcere*, sau răsfirat luminos în *lauda somnului*. Am trăit adânc poezia lui Lucian Blaga cu pasiune, cu îndelungă obsesie a fiecărui vers, a fiecărui cuvânt şi mă recunosc, în multe din posibilităţile mele de cuget şi expresie în apele ei limpezi şi adânci... şi misterioase (ca însuşi străfundul sufletului românesc pe care atât îl exprimă!). Am răscolit apoi filosofia acestui prodigios şi providenţial român — pentru Blaga nici un atribut nu-i prea cuprinzător — am răscolit această filosofie volum cu volum, capitol cu capitol şi i-am tors firul de aur cu răbdare şi zăbavă întotdeauna cu vârf răsplătite. Am construit astfel o lume de idei şi mister cu rădăcinile abia ghicite în adâncimile de care însuşi Lucian Blaga se'nfioară şi fiorul acesta zbârnâie în el în vers sau în arhitectură filosofică. Lui sunt deci familiare mijloacele de expresie şi modul de cugetare cu care operează marele Blaga şi prin urmare eram îndreptăţit — îl cunoşteam stilul — să încerc a-i ghici profilul uman, să-i prind sub frunte dimensiunile lui vii, cu toate accidentele lor capitale. De prisos să spun că m'am înşelat, deşi nu întru totul.

Imi închipuiam un Lucian Blaga cu frunte încruntată greu deasupra unor ochi teribili de adânci sub arcul încordat al unor sprâncene încâlcerate deasupra unui nas bărbătesc; pumnii veşnic strânşi, pieptul pietros, capul înfipt puternic în trunchiul robust cu umeri atletici. Aceste podoabe spontane şi trăsături sportive le credeam purtate de-un muschetar cu pas apăsat în cadenţă militară şi mişcări demonstrative. Aceste însuşiri trebuiau să fie armonizate toate într'o graţie şi eleganţă de salon. Aşa mi-l impunea stilul său pe marele gânditor ardelean, înainte de a-l fi văzut. In vara aceasta am avut de mult râvnita plăcere de a-l fi văzut şi de a fi stat un ceas de vorbă cu autorul lui „Avram Iancu". Am aşteptat şi am căutat mult acest ceas. După apariţia „Spaţiului Mioritic" din care distinsul lui autor mi-a trimis dela Viena un exemplar cu un cald şi nevisat autograf, doream şi mai arzător să-l văd. Şi însfârşit am izbutit.

Venit în ţară pentru scurtă vreme s'a abătut şi prin Bucureşti. Am rugat pe d. prof. Nichifor Crainic să comunice lui Lucian Blaga dorinţa mea ploasă. De faţă erau prietenii Pan Vizirescu şi Vintilă Horia cari şi-au exprimat aceeaş dorinţă. Lucrurile s'au petrecut simplu şi în dupămasa aceleeaşi zile trebuia să ne ducem la hotel „Splendid" locul de scurt popas al marelui gânditor. M'am întâlnit la redacţie cu Vintilă Horia, Pan Vizirescu n'a putut veni şi iată-ne în faţa lui Lucian Blaga, cu totul altul decât cel închipuit până acum.

Mi-am adunat amintirile nopţilor în care întregisem linie cu linie portretul unui Blaga care s'a dovedit a fi fost o iluzie. Lucian Blaga cel adevărat sta acum pe-o canapea în poziţie meditativă şi arăta a făptură prea mult aeriană ca să-mi fi fost îngăduit de a-l visa altfel. O frunte nu prea înaltă, puţin înclinată şi foarte puţin împovărată de gânduri; ochi ageri şi senini ca unda. Buze hotărât desenate, nas drept şi delicat, bărbie hotărâtă şi mişcări sobre şi degajate. Ii flutură în priviri ceva eteric şi adânc ca un fâlfâit uşor de aripă misterioasă, care dă tuturor gesturilor sale o cadenţă subtilă abia sesizată. Mersul său se integrează perfect acestei cadenţe, care fără să se articuleze prea ritmic, are însă ceva profund, ceva de adâncime organică — ca însăşi versurile lui, care forţând legile prosudice, sondează în schimb străfundul existenţei. Statură înaltă, eleganţă naturală, feciorelnică, zâmbet candid şi râs copilăresc. Toate acestea dozate sobru de porunca unui temperament ermetic, fără zorzoane sentimentale şi fără dantelă retorică. Stârule în toată fiinţa lui Lucian Blaga ceva evlavios de simplu şi înalt totuşi cât o virtute creştină. Un echilibru clasic de seninătate fără chin, fără pic de aburească răsare din toate gesturile lui. Lucian Blaga este un om regăsit în marea linişte şi înţelegere lucratică a vieţii. Nimic nu-l poate turbura — nici chiar faptul că un bâlbâit întru filosofie, vreau să spun I. Brucăr, îi strâmbă şi-i răstălmăceşte talmudic gândurile lui, crescute din fior sacru şi cazină aprigă. El rămâne senin la orice ca o perdea de azur. Inchis ispitelor ieftine care l-ar putea antrena în periferia vieţii, se izolează adânc în sine şi răvăşeşte zările necunoscutului, de unde ochii lui, ochii aceea de copil, limpezi ca lacrima Maicii Domnului, strâng numai azur şi soare. De aceea uriaşul Blaga e veşnic senin, dar nu de-o seninătate pasivă, de contemplaţie stearpă, ci senin ca un ochiu liniştit de mare în pântecele căreea se zbat încâlcerări cosmice. Intr'adevăr seninătatea gânditorului este expresia unei lumi a lui cu care duce casă bună: căci în filosofie, în poezie Lucian Blaga află cheea pentru toate tainele, pentrucă filosofia lui sparge tiparele clasice ale sistemelor istorice de gândire şi răscoleşte totdeauna mai adânc până la regăsirea sa, până la împăcarea cu sine. Aceasta-i taina seninătăţii lui. Iar poezia ascultă fiorul nopţilor şi al străfundurilor astâmpărând în autor o sete metafizică răcoritoare.

In ceasul petrecut sub ochii calzi ai lui Lucian Blaga am vorbit despre diferite lucruri. Şi am vorbit şi despre Petrache Lupu. Filosoful culturii ro-

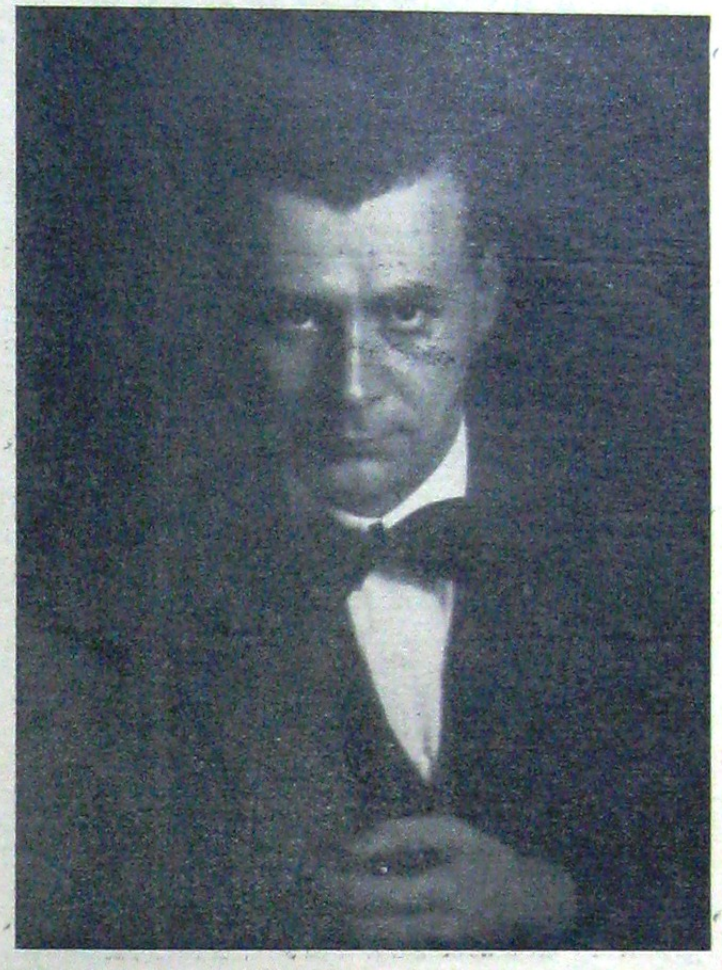

mâneşti îl văzuse pentru întâia oară pe ciobanul din Maglavit şi era adânc impresionat. Ceva cald de infinită dragoste licărea în ochii lui de câteori se gândea la Maglavit. Şi gânditorul stilului ca factor de cultură îşi verifica încă odată poziţia lui filosofică atât de justă în ceeace priveşte caracterele ortodoxiei. In acelaş timp îşi verifica şi teoria despre stil ca expresie a numeroase determinante din lăuntru şi din afară, de data aceasta însă prin contrast. Căci legea lui Buffon nu-i valabilă pentru Petrache Lupu, fiindcă nu mult din ceeace face el, îi aparţine. El este un instrument veşnic înfierbântat al harului.

Admiraţia înflorită pentru ciobanul nostru, a gânditorului Blaga are pentru noi o străfundă semnificaţie: Petrache săvârşeşte un înalt apostolat creştin cu îndrăsneala şi aerul cel mai natural din lume. Lucian Blaga cugetă şi visează cu tot atâta îndrăsneală şi tot atât de natural, în slujba unei misiuni nu mai puţin sacră. Aici se întâlnesc ei, filosoful şi poetul, cu ciobanul. In ochii amândorura pâlpâie o flacără domoală, sau poate numai părută astfel. In sufletul lor însă se zbate neostenit o poruncă înaltă care nu-i iartă, o poruncă cu adânci rosturi în determinarea socială şi culturală. Nu credeţi maestre că în mult, în foarte mult din ceeace facem noi zac rosturi harice, divine? Dece numai omul şi natura în fapta noastră şi nu şi Dumnezeu?

Ne-am despărţit de ilustrul gânditor cu sentimentul cu care te rupi dintr'un climat organic, dar cu sufletul plin de fiinţa lui aeriană.

Niţă Mihal

COLŢURI DE CREMENE

— sau stihurile lui Nicolae Ancuţa Rădoi către vărul Ion —

XXXIX

SUCEAVA

Strălucirea cea mare-a Moldovii
Unde-au stat slava lui Ştefan-
(Voivodul,
Era Suceava cu sfinte altare,
De unde-şi priveghea dânsul norodul.

Noi, ca orbeţii, am dat-o la jidani
Şi astăzi, pe uliţi, vere Ioane,
Viermuesc, scuipându-ne fala
(străbună.
Spurcăciuni cu perciuni şi caftane.

XL

BUCIUM [1])

He, heeei! Vă chem de sub veacuri
He, hei, părinţi de părinţi!!
Sântem la cumpănă mare
Şi stăm în vâltoare smeriţi.

Veniţi din adâncuri, măi tată,
Că-i ceasul pieirii pe noi;
Ne'ngâtue jidovii lacomi
Şi sântem ca'n vremea de-apoi!

Nicolae Ancuţa Rădoi

---

1) Poemul acesta se publică din nou, deoarece într'unul din numerile trecute a apărut cu câteva grave erori de tipar care au pus în primejdie prestigiul autorului.

FEMINISMUL ANTI-FEMININ

Feminismul este încă un semn distinctiv al vremii noastre. Filosofi și scriitori fără număr plâng declinul evident al veacului pe care-l trăim și însăși manifestările sociale par a confirma pesimismul concluziilor lor. Plutește în aerul Europei democrate mai ales, o insistentă miasmă de descompunere, ca o sigură prevestire a ultimei prăbușiri. Eforturile hazlii ale oamenilor politici de a înfrunta năruirea unui destin meschin care fără ei ar fi cu siguranță altfel, întărește pretutindeni certitudinea inutilității lor. Politicul în democrația modernă și-a părăsit rolul de conducere și apărare a statului, pentru a se transforma în desperat cavaler al democrației însăși. Asistăm la paradoxalul spectacol al acestei sforțări de a se învia un cadavru în putrefacție, în timp ce oamenii încă vii de alături au nevoie de grabnice îngrijiri. Miopia omului politic de azi, care nu mai distinge calea către un scop firesc și calcă senin în șanțurile tuturor aberațiilor va constitui pentru istoricii viitorului un nesecat izvor de ironii. Istoria democrației veacului XX va fi un nesfârșit pomelnic de anecdote. Fără îndoială oamenii ce vor veni vor fi mult mai veseli decât noi, care trăim pe temelia unei istorii săracă în snoave.

Ca o suprem sărăcă în onoare. vădește pacifismul. Iată într'adevăr o soluție inedită. Omenirea, dacă se lasă cucerită de eficacitatea acestui remediu, va trăi o viață unică, pentrucă trecutul a fost, fără odihnă, încercarea celeilalte experiențe, războiul. Până la punerea în aplicare a noului panaceu, se luptă din răsputeri la împunerea lui. Iar cel mai fidel părtaș al său este femeia. E vorba de femeia care se sbate pentru aceasta, de acea femeie care a evadat din destinul ei inițial pentru a lua loc alături de bărbat în elanul către căutarea unei salvări. Să vedem dacă efortul ei folosește la ceva și dacă, în cazul acesta, femeia cealaltă, aceia care a rămas la vechile îndeletniciri de mamă sau gospodină, își mai merită existența.

Feminismul ca disciplină militantă a apărut în Europa nu de multă vreme, mi se pare odată cu bolșevismul rus. In Spania imediat după întronarea republicei, femeile au dobândit drepturi politice. In Norvegia deși la alegeri apar foarte des liste feminine, parlamentul nu e alcătuit decât din bărbați, pentrucă nici chiar femeile nu votează aceste liste, preferând probabil candidații sexului tare. Iar în Elveția, țara tuturor libertăților există o foarte anemică mișcare feministă, care luptă în zadar pentru acordarea de drepturi femeilor. Inutilitatea mișcării este evidentă. Fiecare manifestație feministă a avut același scop: înlăturarea războiului. Sborul către pace a devenit astfel un raid foarte feminin și foarte monden, ca un sport nou sau ca o rochie originală.

Iată însă că femeia a rămas și de astă dată „une trompeuse apparence". Emancipările rusoaicelor n'a împiedecat masacrele comunismului și nici n'a contribuit la îndulcirea unui regim care afișează umanitarismul și practică bestialitatea. Iar Spania, unde femeile dansau de mult timp în paradisul „egalității', trăiește azi cea mai grozavă pagină a istoriei sale. Și, dacă nu mă înșel, cel mai grozav călău, cea mai înverșunată Danaidă, cea mai însetată de sânge, este tovarășa spaniolă pe care comunismul a ridicat-o la posturi de conducere, deci de răspundere. Acesta e pacifismul feminist *pe teren.*

Fără îndoială la citirea rândurilor de mai sus, orice femeie, feministă sau nu, va protesta cu înverșunare și va face o profesiune de credință contrarie. Voi fi primul care să o cred și oricât de nelogic ar părea ceea ce spune, voi crede mereu în dorința de pace a femeii. De ce? Pentrucă femeia adevărată nu e feministă, adică este pacifistă fără să ție la întruniri și să se înscrie într'un partid.

O femeie frumoasă, o gospodină, sau o mamă, are altceva de făcut decât să piardă vremea la meetinguri de protest, ori să voteze moțiuni și să expedieze telegrame colective pe care nu le citește nimeni. Cu treaba asta rămâne să se îndeletnicească *celelalte, pe care nu le-am cuprins în enumerarea de mai sus și pe care nu le înșir aici pentrucă le găsiți alături de Passionaria și de* madam Alexandrina Cantacuzino, care e și ea o Passionaria în embrion. Ele sunt o monstruoasă creație a vremii noastre și rolul lor de încurcă treabă în *declinul Occidentului* nu e mic.

Comunismul, în goana lui după aderenți, a promis femeilor drepturi politice, situații de altitudine socială pe care ambiția le vede mai înalte decât sunt într'adevăr. E acesta un mijloc de a cuceri massele, dar și un germen sigur al prăbușirii. Guvernamentalii spanioli care acceptă pe front trupe feminine, își trăiesc acum ultimele clipe. Iar comunismul se va stinge din cauza degenerării nimitoare a individului conceput de o femeie masculinizată.

„Femeile, spune d-rul Alexis Carrel, trebue să-și desvolte aptitudinile în direcția naturii lor proprii, fără să caute a imita pe bărbați. Rolul lor în progresul civilizației este mai înalt decât acel al omului. Nu trebue deci să-l părăsească".

Funcția femeii pe pământ e mare nu privită ca participare la sbuciumul progresului, ci ca perpetuare a însuși principiului. Aceasta îi e menirea și aceasta numai o încadrează într'un nimb de dumnezeiască măreție. Tendința modernă către contopirea, cel puțin aparentă, a sexelor, mi se pare cea mai *comunistă* decădere, cel mai sigur procedeu de descompunere a unei rase.

Ororile revoluționarelor spaniole sunt rezultatul normal al mentalității bolșevice, sinistră urmare a *egalizării.* Excesul lor de zel nu e numai o consecință a proaspetei convertiri, ci o bolnavă exaltare a simțurilor. Iar banda aceia de femei înebunite de sânge care retează capetele morților și schingiuește pe răniți e alcătuită de acea minoritate care n'are ce face în vreme de pace și care a găsit în practica războiului civil o minunată distracție și un unic prilej de a câștiga clipele pierdute.

Feminismul așa cum apare acum, în lumina rezultatelor lui, nu e decât o armă în plus a comunismului. Coborârea femeii în luptele de stradă ale partidelor politice, îndepărtarea ei dela îndeletnicirile pe care i le-a sortit Dumnezeu, duce la catastrofala degenerare a rasei și la crearea unei noi confuzii în turburea alcătuire a epocii noastre.

Naționalismul a înțeles dela început adevărata menire a femeii, reașezând-o cu cinste în scaunul de lumină a MAMEI, care e garanția cea mai sigură a sănătății și a propășirii unui neam. Politica și războiul sunt trudnice ocupații bărbătești, la care femeia nu poate participa decât desbrăcându-și grația și demnitatea.

Am citit în ziare că s'a ținut de curând la Constanța un congres feminist pentru revendicarea de drepturi egale bărbaților. S'a obținut chiar adeziunea unor membri ai guvernului pentru cât mai grabnica transformare a reprezentantelor sexului slab în agenți electorali, în trepăduși politici, în deputați chiar. Romăncele serioase, au surâs cu siguranță compătimitor și au clasat aceste specimene care mâine poimâine vor pretinde dreptul la mustață și guler tare, în tagma hărăzită să rămână pe veci *nici cal, nici măgar.*

Vintilă Horia

GROZĂVIILE MILIȚIENILOR ROȘII

La Utrera (Andaluzia), marxiștii au legat un copil de piciorul tatălui său, l-au stropit cu benzină și l-au dat foc.

❖

Organizația teroristă F. A. I. din Barcelona omoară oamenii și-i desbracă. O parte din cadavre sunt îngropate în împrejurimile orașului, iar altele sunt duse la spital cu capetele sdrobite prin lovituri de secure, spre a nu fi recunoscute.

❖

La Malaga, execuțiile se fac în prezența femeilor comuniste, care-i aclamă pe asasini.

❖

La Arahal, 20 oameni, o femeie și 2 copii au fost închiși într'o celulă, stropiți cu benzină și arși de vii. Printr'un sadism halucinant, femeia fusese mai întâiu îndopată cu vată îmbibată cu benzină.

❖

La Lora del Rio, comuniștii au îngrămădit 150 persoane într'o celulă lungă de 8 metri și largă de 4. La sosirea trupelor naționaliste, numai 2—3 oameni mai erau în viață.

Un anti-marxist care avea picioarele tăiate dela genunchi, îi ruga pe călăi să-l omoare. „Da, te vom omori!" — îi strigară aceștia. Și nenorocitul fu aruncat lângă un preot rănit. Ambii fură ciuruiți de gloanțe.

Numeroși naționaliști au fost îngropați de vii.

❖

La Baena (Andaluzia), marxiștii au prins o femeie însărcinată într'a 8-a lună, i-au deschis pântecele, i-au scos copilul și l-au tăiat în două.

Pe frontul Saragossei, unui tânăr fascist făcut prizonier i s'au amputat ambele picioare, cu securea.

❖

In ziua de 28 Iulie, au fost scoși dintr'o închisoare madilenă mai bine de 1200 deținuți naționaliști și împușcați, la Casa del Campo. Motivul acestei execuții în massă a fost simplu: între timp fuseseră arestați alți naționaliști și zidurile închisorii erau neîncăpătoare.

❖

Inainte de a părăsi localitatea Aznalcollar, bandele marxiste au omorît cu dinamită un grup de 20 persoane printre care erau 4 copii. Un prizonier a fost desbrăcat, legat de un camion și târît de-alungul străzilor. In urmă, el a fost stropit cu petrol și ars.

La Irun, ostatecii au fost expuși focului naționaliștilor.

❖

La Antiquera (Malaga), toți bărbații aparținând familiilor burgheze au fost sugrumați fără deosebire de vârstă. Printre ei erau bătrâni de 80 de ani și tineri de 15 ani.

❖

La Baena (Andaluzia), toate fetele ai căror părinți nu erau muncitori manuali au fost obligate să servească la un ospăț organizat de bolșevici în catedrala orașului. După aceea, nenorocitele au fost violate în altar și sugrumate.

❖

La Constantina (Andaluzia), legionarii ezitau să intre într'o mănăstire a cărei tăcere mormântală îl făcea să prevadă o dramă. Față de nehotărîrea soldaților, ofițerul deschise singur ușa: 30 de călugărițe zăceau pe jos cu pântecele spintecate.

Tot la Constantina, legionarii au găsit un puț plin cu cadavre. In retragerea lor, comuniștii arunoaseră înăuntru mai mulți naționaliști, omorîndu-i apoi cu dinamită

❖

Când au intrat în Badajos, naționaliștii au găsit copiii gvarzilor civili atârnați de cârligele ferestrelor cazărmii, întocmai ca mieii la măcelărie.

Intrând în Almendralejo (Estremadura), legionarii au găsit vre-o 50 de brațe care ieșiau din pământ. Săpând puțin, au dat de cadavrele a 25 naționaliști îngropați de vii. Inainte de a muri asfixiați, victimele făcuseră un ultim efort de a se degaja de sub pământul pe care bolșevicii îl aruncau de-asupra lor.

❖

La Utrera (Andaluzia) comuniștii au prins pe soția unui notabil, i-au introdus un tampon îmbibat cu benzină în părțile genitale și i-au dat foc.

Geneve contre la paix

Contele de Saint-Aulaire, cunoscutul diplomat, fost ambasador al Franței la Madrid și Londra și scriitor de talent, a dat la lumina tiparului, după remarcabilul său „Talleyrand", o nouă lucrare „Geneve contre la paix", care constitue cel mai susținut rechizitoriu împotriva „Societății Salivei", cum o numește Léon Daudet. Balamucul S. N., al cărui naș a fost W. Wilson cu câteva luni înainte de a înebuni.

Reproducerea în traducere, din acest volum, un pasaj concludent pentru cei ce se mai îndoesc de mesianismul revoluționar al jidovilor, mesianism având ca principal obiectiv stăpânirea economică și politică a lumilor prin răsturnarea ordinei creștine.

„Printre primii și cei mai mari subscriitori pentru propaganda în favoarea Societății Națiunilor, figurau bancherii Londrei. Michelet avea, fără îndoială, dreptate să scrie: „Se spune că jidovii n'au patrie. Ei au una: Bursa din Londra". Aceasta nu mai este pe deantregul exact. După cum Marea Britanie a împărțit stăpânirea mărilor cu fiica sa emancipată, republica Statelor-Unite, a împărțit cu ea Marea Britanie, capitala lui Israel. Acolo cuvântul stăpânire își schimbă înțelesul. Stăpânirea este răbdată mai mult decât este exercitată. Și lucrul apare sub alte proporții. Stăpânirea mărilor este aproape egal împărțită. Stăpânirea lui Israel e inegal suferită. Ea este mai completă la Wall-Street decât în City. Este cu atât mai completă cu cât este mai discretă. Este o forță despre care nu se poate spune ca despre forța militară în colonii, după remarca lui Lyautey, că se manifestă pentru a-i evita întrebuințarea; este din contră o forță care nu se utilizează cu folosință decât cu o singură condiție; să nu se manifeste. Rolul preponderant al marilor bancheri jidovi din New-York în revoluția rusă nu mai este nevoe să-l demonstrăm. Ei au deslănțuit-o în înțelegere cu Germania de unde sunt originari și unde își păstrează asociații.

Când Berlinul a trimis pe Lenin și Trotsky în Rusia în vagoane ermetic închise ca niște fiole de culturi patologice, obiectivul era clar: să se destrame, prin revoluție, armata rusă, să se ajungă la trădarea dela Brest-Litovsk, ca să se aducă pe frontul francez cele 60 divizii germane devenite, în acest chip, disponibile. Obiectivul finanței internaționale din New-York este mai obscur. In măsura în care această finanță este americană, ea trăda patria sa adoptivă, dând astfel un exemplu de antagonismul general al intereselor între națiuni și averea „anonimă și vagabondă". Intr'adevăr, bolșevismul, o adaptație rusă a marxismului, adică, o concepție materialistă a Societății, își propunea, prin ei pentru dictatura proletariatului, să industrializeze puternic Rusia, ceiace în parte, i-a reușit. Or, aceasta constitue din punct de vedere economic să organizeze contra Statelor-Unite concurența cea mai de temut. Prin posibilitățile sale imense, prin resursele sale inepuisabile în materii prime de tot soiul, prin fertilitatea solului și diversitatea climatului său, prin abondența mâneț de lucru, plasticitatea și pasivitatea populației, prin poziția sa între Europa și Asia, Rusia, odată echipată, este singura țară capabilă să dispute Statelor-Unite hegemonia economică a planetei. In „match-ul" acestor două categorii grele, finanța internațională a Statelor-Unite va antrena adversarul.

Din punct de vedere politic, bolșevismul, „mânzul" bancherilor din New-York, nu se opune mai puțin intereselor americane. Toată diplomația cabinetului din Washington este dominată de rivalitate cu Japonia, pentru dominația Pacificului și a Chinei. Ea este deci forțată să caute în Rusia o aliată pentru vremuri rele, cum am căutat noi însine contra Germaniei, când ea îi era vecină. Or, dacă bolșevismul technic americanizat sau germanizat este în stare să desvolte puterea economică a Rusiei, aceasta n'ar putea decât să slăbească puterea sa militară, și valoarea sa de contra carare a expansiunei japoneze. Intr'adevăr, contrar recidivei naționalismului slav sub regimul sovietelor, și contrar caracterului său ultramilitarist, el n'a putut menține pozițiile vechei Iusii în Extremul-Orient, din potrivă japonezul înaintează cu pași uriași. Insfârșit, ordinea socială în Statele-Unite fiind sprijinită, mai mult ca în orice altă țară, pe capitalism, nu se putea simți acolo decât un simțimânt de oroare pentru o revoluție fondată pe comunismul integral.

Pentruce bancherii din New-York sânt, cu statul major german, autorii responsabili ai acestor revoluții? Sunt ei deci, a fortiori, autorii tuturor revoluțiilor, pentrucă în conflictul de o parte între interesele țărilor lor și proprille lor interese și revoluție, revoluția este acela care biruește.

Solidaritatea confesională cu leaderii bolșevismului și resentimentul inspirat lui Israel de brutalitățile aplicate Jidovilor în Rusia Țaristă nu sunt o explicație suficientă a acestui aparent paradox.

Acest paradox nu este un mister. Dacă există unul, cheia se oferă ea însăși, când nu sunt chiar gardienii templului cei care o predau. Eu m'am lovit de unul în 1919 la Budapesta, câteva zile după căderea lui Bela-Kun, izgonit de armata română.

...Mulți revoluționari jidovi, expulzați din Ungaria, reveniseră după armistițiu, în uniformă americană, și numai rapoartele lor către Wilson erau acelea cari inspirau politica Consiliului suprem, în Europa Centrală. Eu am reținut (trâncănelile) vorbele unui din acești unguri, căruia i-am fost vecin de masă, la unul din acele dineuri internaționale, ce sunt cea mai bună școală și cea mai periculoasă piedică pentru diplomație. Acest jidov devenise unul din directorii unei mari bănci din New-York, una din cele care finanța revoluția rusească. Dar acesta nu era unul din acei bancheri „înțepenit de pământ cu o casă de bani", după cum spunea Louis-Philippe despre Casimir Perier. El poseda un „plafond" în specialitatea sa și îl sporea bucuros pentru a obține regiuni superioare. Ca bun oriental el se exprima în imagini cărora, în cerebral le dădeau prelungiri intelectuale. Un conviv întrebându-l cum poate marea finanță să protegulască bolșevismul, inamicul proprietății mobiliare, omul nostru, însărcinat cu aprovizionarea flămânzilor, dădu pe gât un pahar mare cu vin de Tokay, lăsă să treacă un moment, trăgând un fum dintr'o enormă țigară — și cinci franci aur bucata — și zise:

„Acei care se miră de alianța noastră cu Sovietele, uită că poporul lui Israel este cel mai naționalist dintre toate popoarele, pentrucă el este cel mai vechi, cel mai unit, cel mai exclusivist. El uită că naționalismul său este cel mai eroic, căci a resistat celor mai teribile persecuții. El uită deasemenea că este naționalismul cel mai pur, cel mai imaterial, pentru că a supraviețuit secolelor în pofida tuturor obstacolelor fără suportul unui tertoriu. El este ecumenic și spiritual ca papalitatea. Dar el este îndreptat către viitor, în loc să fie către trecut și regatul său este aici pe pământ.

Pentru acest lucru naționalismul nostru e sarea pământului, ceiace nu-l împiedică să fie, cum se spune în limbaj comun, cel mai nesărat dintre naționalisme, adică cel mai decontat, cel mai golaș"...

Câțiva convivi primind ultimul cuvânt cu un surâs greu de reținut, acest înțelept al Sionului replică prin această glosă:

„Când spun cel mai golaș, înțeleg că naționalismul nostru este cel mai ușor de bătut din toate, cel care posedă mai multe butelii, cel pe care celelalte popoare îl soarbe în chipul cel mai ușor, cu delicii și fără nici o vătămare. Pentru a reveni la sare, cunoașteți preceptele celor cari sară peștele? Eu le-am învățat pe țărmurile din Terre-Neuve, iată-le: prea multă sare arde carnea, prea puțină o altercază. Acelaș lucru pentru spirit și popoare. Noi aplicăm acest precept cu înțelepciune, așa cum e bine, sarea fiind emblema înțelepciunii. Noi îl amestecăm direct pânei zilnice; noi nu-l administrăm în doză corosivă decât în cazuri excepționale, când e vorba să ardem urmele unui trecut necurat, ca de exemplu, cel din Rusia țarilor. Aceasta vă explică deja puțin pentruce bolșevismul ne place: este o admirabilă oală de saramură, pentru a arde, nu pentru a conserva. Dar, în afara și pe deasupra acestui caz particular, noi împărtășim marxismul integral în Internațională, religia noastră, pentrucă el este arma naționalismului nostru, armă, pe rând, când defensivă când ofensivă, pavăză și spadă. Marxismul, veți spune, dv., este la antipodul capitalismului care ne este egal de sacru. Dar tocmai pentrucă se găsesc la antipozii unul de celălalt, ne oferă cei doi poli ai planetei și ne permit să fim axa. Aceste două contrarii găsesc întocmai ca noi și bolșevismul, identitatea lor în Internațională. Și aceste două contrarii care sunt la antipozii societății ca doctrină, se întâlnesc în identitatea aceluiași scop: reînoirea lumei pornind de sus, adică prin controlul bogățiilor, și pornind de jos, adică prin revoluție. Timp de secole, Israel a fost separat de creștinătate, refulat în ghetto ca să se arate credincioșilor, ceiace se numia martorii, vechei legi într'o degradare care, zice-se, era explația uciderii lui Dumnezeu. Acesta ne-a salvat și, prin noi, va salva umanitatea.

Noi am păstrat astfel geniul și misiunea noastră divină. Astăzi noi suntem drept credincioșii. Misiunea noastră constă în a promulga legea cea nouă și a creia un Dumnezeu, adică a purifica noțiunea de Dumnezeu și a o realiza când timpul se va împlini. Noi o purificăm identificând-o noțiunii lui Israel, devenit propriu-i Mesia, ceiace va ușura venirea prin triumful nostru definitiv. E noul nostru Testament. Noi reconciliem cu aceasta regii și profeții, precum David, profetul-rege sau regele-profet, le reunea în persoana lui. Noi sântem regi pentruca profețiile să se împlinească și sântem profeți pentru ca să nu încetăm să fim regi.

După care, acest rege-profet, bău alt pahar cu Tokay. Un sceptic îi făcu această obiecție: Acestui Mesia, căruia îi zâmbește profeți și apostoli, nu riscați să-i fiți și martiri? Căci, insfârșit, cât de desbrăcat ar fi naționalismul vostru, el desbracă celelalte popoare. Dacă disprețuiți bogăția, voi n'o disprețuiți decât ca mijloc, nu de plăceri, ci de putere. Cum poate triumfui revoluției universale, distrugătoare și negatoare a capitalismului să prepare triumful lui Israel, arca sfântă al aceluiași capito!?

— Eu nu ignorez că Jeroboam a înființat, la Dan și la Bethel, cultul viteiului de aur. Tot astfel nu ignorez că revoluția este, în timpurile moderne, marea preoteasă a acestui cult, cea mai harnică furnizoare a tabernacolelor sale. Dacă viteiul de aur este mereu în picioare, piedestalul său cel mai confortabil este mormântul Imperiilor. Acesta pentru două motive. Mai întâi, revoluția nu este niciodată decât o deplasare de privilegii, piecând dela bogății. Or, ceeace nutrește viteiul nostru de aur, nu este vremea de bogății, nici chiar exploatarea lor, ci în deosebi mobilizarea lor, sufletul speculației. Cu cât se schimbă din mâini în mâini, cu atât rămâne mai mult intr'ale noastre. Noi suntem samsarii care iau comisioane în orice schimb sau, dacă preferați, vădarii cari controlează încrucișările globului și percep o taxă asupra tuturor deplasărilor de bogății „anonime și vagabonde", fie că aceste deplasări sunt transmisi dintr'o țară în alta, fie oscilații de bursă. Calmului și monotonului cântec de prosperitate, preferă vocile pasionate și alternante „à la hausse et à la baisse". Pentru a le stârni, nimic nu întrece revoluția, dacă nu cumva războiul care este și el tot o revoluție. In al doilea rând, revoluția slăbește popoarele, le lasă în starea de mai puțină rezistență contra întreprinderilor străine. Sănătatea viteiului nostru de aur cere îmbolnăvirea unor națiuni, cele cari sunt incapabile să se desvolte prin ele însile. Noi suntem, din contră, solidari, marilor puteri ca Franța, Anglia, Statele-Unite, Italia, reprezentate la această masă, cari ne-au acordat o largă ospitalitate și cu care noi colaborăm la progresul civilizației. Insă luați, spre ex., Turcia dinaintea războiului, „omul bolnav", cum o numiau diplomații. Acest om bolnav era un element din sănătatea noastră, căci el ne risipea concesiile de orice natură, bănci, mine, porturi, căi ferate, etc. Toată viața sa economică ne era incredințată. Noi l-am îngrijit atât de bine că el e mort, cel puțin cât privește Europa. Ținând seamă de îndeplinirea misiunei noastre, noi avem nevoie de un alt bolnav. Ar fi fost suficient, fără considerențele de mai sus, să inoculăm bolșevismul vechei Rusii. Ea este astăzi omul bolnav, mult mai substanțial ca Imperiul otoman și care se apără încă mai puțin. Iat-o pusă la punct, pentru un nou ospăț. In curând va fi un cadavru; noi nu vom avea decât osteneala să-l împărțim..."

La celălalt cap de masă, un coreligionar, „enfant terrible" al sinagogii, pândia momentul să-și plaseze o vorbă. El strigă: „Suntem luați drept rapaci; mai degrabă sântem prădători de cadavre".

Saint Aulaire

Frontul popular — apărătorul păcii...

(Der Stürmer)

Nichifor Crainic

idol al tineretului

Dintre naționaliștii noștri — tineri și bătrâni — nu cunosc niciunul, iubit și atacat cu atâta înverșunare ca Nichifor Crainic.

Ascensiunea sa formidabilă în domeniul vieții noastre culturale și politice, a determinat atât pe adversarii săi declarați, cât și pe convertiții la naționalism, să-și încerce puterile în năruirea acestei stânci de granit, pe care au vrut-o — și-o mai vor, încă! — prefăcută în pulbere, cu toată măreția ei, cu tot aportul de-o elocvență categorică adus românismului.

Deși, personal, cunosc origina nenumăratelor tentative de-a stânjeni activitatea rodnică a lui Nichifor Crainic, nu mă voiu opri momentan, asupra lor.

In acest articol, vreau să subliniez permanenta lui preocupare de educația spirituală a tineretului și legătura indisolubilă cu acest tineret.

Căci, trebuie să recunoaștem, că până la apariția acelui depozitar de conștiință românească și oficios al românismului prigonit, care se numea „Calendarul", — terminologia naționalistă: — stat totalizar, democrație, corporatism, constructivism, spirit eroic, tabere de muncă — era necunoscută tineretului naționalist ca și celor mai înfocați adepți ai naționalismului.

Străduințele intelectuale ale prof. A. C. Cuza, n'au putut îmbrățișa și problemele naționalismului de pe glob, și nici preciza și urmări, geneza și dezlănțuirea tuturor forțelor antinaționale.

Perioada de gestiune a naționalismului teoretic, care începe cu primii noștri mari cărturari, se închele astfel, cu contribuția „Calendarului".

Fără acest ziar corporativ — primul în România — mișcarea naționalistă n'ar fi avut prestigiul ei de astăzi, și nici actualele proporții.

Fragedă, săracă și fără cadre, prigonită de politicianism și caricaturizată de jupânii cu caftan din Sărindar, ea ar fi fost ușor sugrumată, fără proteste vehemente, dacă Nichifor Crainic „n'ar fi luat în piept văzduhurile și n'ar fi ghicit semnele timpului", declarând război democrației și întregului ei angrenaj.

Jidovii dela Dimineața și Adevărul, fără apariția „Calendarului", n'ar fi fost demascați; francmasoneria ar fi rămas necunoscută marelui public; iar istoria presei românești n'ar fi înscris în paginile ei, cea mai glorioasă campanie împotriva cartierilor și trusturilor exploatatoare: umanitarismul mâlâcț, internaționalismul incolor al nomadismului fără patrie, democrația și comunismul s'ar fi complăcut în acelaș complicitate, desfășurând acțiunea lor disolvantă.

Istoricul obiectiv de mâine, nu va putea trece cu vederea covârșitoarea contribuție a lui Nichifor Crainic și-a acelei pleiade de ziariști de credință — Toma Vlădescu, Dragoș Protopopescu, Al. Gregoran, A. C. Cusin, N. Crevedia, etc. — în ridicarea prestigiului mișcării naționaliste și în contracararea acțiunii partidelor democratice.

Studiind societatea românească — toate complexitățile ei structurale, — „Calendarul" a lămurit procesul de diferențiere între cele două lumi: una veche, extenuată, democratică — iar cealaltă, vânjoasă, plină de încredere în propriile ei puteri, naționalistă.

Arătând antagonismul dintre aceste două mentalități, și balastul de care nu se poate descotorosi lumea democraților noștri, a precizat misiunea tinerimii universitare și-a înarmat-o cu remedii practice, pentru a-i asigura isbânda în opera de profilaxie a politicianismului Veros, și de rupere a lanțurilor slugărniciei în țara noastră românească.

Cultura și talentul lui Nichifor Crainic, cinstea și munca supraomenească pe care a depus-o, entuziasmul și convingerile sale granitice, au avut o așa de puternică rezonanță în țară, încât numai după câteva zile dela apariția „Calendarului" și până la sugrumarea lui, el a fost obiectul unor delirante manifestațiuni de simpatie, organizate de studențimea creștină, care vedea în el duhul purificator al României tinere, profetul vremurilor noui, răscolitorul de energii naționale... Dela apariția acestui ziar, el a continuat să rămâie pentru tineretul naționalist, aceiași perfectă încarnațiune a vrerilor, durerilor și năzuințelor lui...

Nichifor Crainic, cu toți dușmanii săi de moarte, cari văd în acțiunea ce-o desfășoară, apusul stelelor lor, așa de mult s'a identificat cu tineretul naționalist, încât apariția lui într'o citadelă universitară, însemnă împrospătarea manifestațiilor din timpul apariției „Calendarului".

Eram student în anul II, când l-am văzut pentru prima oară. Atunci l-am și cunoscut. Studențimea creștină l-a primit în gara Iași c'un entuziasm pe care nu-l cunoscusem niciodată. Apariția pe peron a însemnat fulgere și trăsnete de aplauze și urale.

Cu ochii mari și pătrunzători, c'un zâmbet pe buze care n'a dispărut nicicând, cu-o fermă hotărâre, a cuprins asistența — mii de studenți și studente... Pe atunci, Nichifor Crainic, din scrupule lesne de înțeles, simpatiza mai mult Garda de fier decât L. A. N. C., din care făceam parte.

Cu toate acestea, în ziarul „Deșteptarea", care apărea pe atunci la Iași, sub direcția d-lui Laur Preda, l-am închinat un omagiu, ce mi-a adus mustrări din partea unor membri ai Ligii. Mă socoteau trădător! Și, într'adevăr, eram! Nu scriesem în viața mea un articol mai plin de seva tinereții, de admirație și entuziasm! Crainic mi-a apărut — și-mi va apare, mereu — un luceafăr al culturii românești și un Horia al vremurilor noastre.

Încercarea la Jilava, mă îndreptățea să-l fac nu numai îndrumătorul spiritual al studențimii, ci și reformatorul societății românești. Clădită pe principii străine de rădăcinile tradițiilor noastre.

Când l-am auzit vorbind în Aula Universității ieșene, despre Rasă și Religiune, am rămas schelă de piatră.

Fraza lui cuceritoare, imaginile de-o splendoare unică, valul acela m'au determinat să-i fac o amplă dare de seamă și să-i iau un interview pentru acelaș ziar.

Intr'o cameră, la Hotel Palace, l-am cunoscut mai deaproape și m'am împărtășit în liniște, din cugetarea și fraza lui convingătoare.

Pentru mine Nichifor Crainic a rămas un prooroc în înalta accepție a cuvântului, un deschizător de drumuri, ca nimeni altul.

De atunci, activitatea ziaristică și conferințele pe cari le-a ținut în țară, au fost urmărite c'un interes deosebit, cu pasiune aș putea spune.

Impresionările cunoscute, m'au apropiat și mai mult, de poetul țării de peste veac.

Inrolarea sub steagurile L. A. N. C., condusă de genialul A. C. Cuza, cu cunoscutele consecințe: mărirea cadrelor Ligii și Crearea Partidului Național-Creștin, a facilitat cimentarea legăturilor cu tineretul cuzist.

După cum era și de așteptat, ieșirea lui Nichifor Crainic din neutralitate, a determinat multe adversități.

Ceeace însă, este de reținut, e faptul că el continuă să rămâie în admirația întregului tineret naționalist, acelaș îndrumător spiritual și acelaș creator de suflete.

Mi-ar fi greu să vă destăinui ce însușiri excepționale are fiul acesta de țărani săraci din Bulbucata, care este adorat cu-o frenetică pasiune pentru contribuția prodigioasă dată din suflet mișcării naționaliste.

Cine și-ar putea închipui, că un profesor universitar din București, la rugămintea unei societăți academice, s'ar osteni pe proprie cheltuială să se deplaseze până la Soroca — știind distanța atât de mare și lipsa căii ferate dela Florești la Soroca? Adăugați la acest refuz al imaginației și cheltuiala cu transportul a 30 de studenți dela Chișinău până în orașul de pe malul Nistrului, invadat de pistruimea din Galiția, — pe care a suportat-o fără niciun interes politic, deoarece conferința organizată era pur culturală!

Și, să nu credeți că acesta este un caz izolat. Democrații noștri propovăduesc luminarea maselor, dar niciodată nu consimt o deplasare atât de costisitoare, și firește, atât de obositoare.

Dar, să vă povestesc cum am călătorit.

In ziua de 6 Iunie, a. c., plecasem dela Chișinău cu vreo 20 lăncieri — majoritatea teologi, spre orașul unde mi-am tors copilăria și o parte din adolescență.

Timpul, a trecut pe nesimțite.

Lângă Nichifor Crainic, orele par minute, iar minutele, secunde.

Tot drumul, ne-a purtat cu gândul prin Italia lui Mussolini, descriindune formidabila realizare a unității sufletești a poporului italian, — prin Germania lui Adolf Hitler, prin Franța lui Charles Maurras — încât timpul în vertiginosul său sbor, parcă nici n'ar fi existat.

După conferință, a doua zi, ne-am despărțit în gara Bălți de cei mai adorat dascăl de naționalism al vremurilor noastre.

Mașina episcopiei îl aștepta câțiva metri mai la vale de gară. Camarazii mei — Igor Plămădeală, Timuș, Lecca, Maleavin și ceilanți — la început păreau că-și frânează emoțiile despărțirii. Dar, când mașina s'a depărtat, vă mărturisesc sincer că n'am putut scoate niciunul, un cuvânt măcar.

Privirile noastre evitau să se întâlnească. Ne jenam unul de altul. Era un moment așa de tragic despărțirea de Nichifor Crainic, încât abia mai târziu mi-am dat seama că eram parcă niște femei bocitoare sau, niște mame îndurerate ce-au primit vestea căderii feciorilor lor, în tranșee.

Până la gara Pământeni, n'am putut fugări din sufletele noastre, emoțiile... Parcă ne despățisem de Nichifor Crainic pe vecie; parcă n'am fi avut timp să-l mai vedem vreodată.

Când am ajuns în dreptul palatului episcopal, privirile noastre s'au concentrat într'acolo, — poate că-l vom zări!

Zădarnic, zădarnic!

La Vasile Lupu, m'am despărțit de ceilalți lăncieri, cari plecau spre Chișinău.

M'am întors spre Iași ostenit și îndurerat. Nu mă mai cunoșteam.

Nichifor Crainic era prezent în sufletul meu, în inima mea. Căzusem pradă privirii lui sfredelitoare, frazei sale de-o copleșitoare frumusețe. Orele pe cari le-am petrecut lângă dânsul nu le voiu uita niciodată. Și, pentru a fi mai pe înțelesul tuturor, vă spun că drumurile lui, sunt drumurile tineretului lăncier și ale mele; suferințele, necazurile și bucuriile lui, la fel. In sufletul tineretului naționalist străduința lui Nichifor Crainic pentru creșterea valului naționalist, s'a răsfrânt cum se răsfrânge coasta mării în apă.

Nichifor Crainic, idol al tineretului, de ce te iubim — de ce te iubesc — atât?

Grigore V. Coban

Intr'o uzină Sovietică

(Din revista sovietică „Za Industrializaciou")

Note, polemici, înfierări

Pentru d. Georges dela „Apărarea națională"

D. Georges, știți, Georges al nostru, care ar putea tot așa de bine să fie Mitică sau Radu, are poftă de discuție cu noi. Se simte tare ca după un tonic prelungit la bodegă. Și ne somează să precizăm noi cari sunt francmasonii din partidul național-creștin. Căsicum nu i-ar ști toată lumea pe degete.

Ia s'o luăm deocamdată mai binișor și, provocați cum suntem, să schițăm așa, numai în treacăt, următoarele întrebări:

1. D. A. C. Cuza a combătut, mă rog, vreodată francmasoneria? și dacă n'a combătut-o (bine înțeles, fără să-i atribuim vreun menajament de ordin familiar), a vizitat hrubele nocturne? Și dacă le-a vizitat, ce atitudine a găsit de cuviință să ia?

2. Când s'a înființat partidul național-creștin, s'a luat sau nu un angajament de onoare că un comunicat sau articol publicat în oficioasele noului partid va dezavua masoneria și o circulară va interzice masonilor să facă parte din partid? Unde e comunicatul? Unde e articolul? Cine le-a iscălit, cum se obligase, și când s'au dat? A trecut deatunci un an și jumătate și totuși o tăcere compactă masonică s'a așezat peste angajamentele solemne.

3. D. Georges, Mitică sau Radu, cum îl mai chiamă, și fosta Ligă au dat sau nu cel mai nelimitat sprijin guvernului pur francmasonic Argetoianu-Iorga? A fost sau nu fructuos acest sprijin pe un plan universitar oarecare? S'a găsit sau nu că a fi acasă în loji e tot una cu a fi acasă în dreptul roman?

După ce d. Georges, practicant francmason și simulant naționalist, ne va răspunde la aceste simple întrebări, vom vedea...

Dar uite drăcie: era să încheiem această notiță când ne-am adus aminte că d. Georges se plânge că „a fost calomniat grosolan" de „Sfarmă Piatră". Ar trebui să ne tragă la răspundere. O calomnie e o calomnie. Noi nu ne aducem aminte cum l-am calomniat. L-am confundat doar, din fuga condeiului, cu d. Radu Lecca. Da, da, așa e! Habar n'am avut noi că aceasta e o calomnie. Nici că d. Radu Lecca ar fi un nume infamant. Iată, domnule, vrem să ne dumerim; și dacă acest nume e cumva infamant, să binevoiești a ne răspunde:

1. Ce meserie are acest domn Radu Lecca?

2. Ce rol a jucat d. Radu Lecca în timpul fuziunii partidului național-creștin?

3. Ce rol joacă d. Radu Lecca dela fuziune încoace în acelaș partid și mai aîes într'o anumită parte a lui?

Poate că d. Georges nici nu-l cunoaște pe acest domn.

Dar noi vrem să ne dumerim oricum. Să știm: suntem calomniatori, ori ba?

Așteptăm. Și cum situația e din cale-afară de comică, abia ne ținem râsul... prevăzând lămuririle ce n'au să vină!

Presa despre „Sfarmă-Piatră"

„Revista „Sfarmă-Piatră" și-a făcut în timp scurt pârtie largă în lumea românească cetitoare. Scrisă cu nerv tinerese și cu real talent de o seamă de scriitori reputați, animată de marele spirit cugetător și vizionar al d-lui Nichifor Crainic, ea a devenit organul select al ideologiei naționaliste și creștine. Nu este problemă la ordinea zilei, nu este aspect esențial al realității românești care să nu fie cercetat în „Sfarmă Piatră", avântatul și curajosul frate mai mic al „Gândirii".

Numărul din 10 Septembrie a fost dedicat misticei dela Maglavit, adu-

când prețioase informațiuni și comentarii ale d-lui Nichifor Crainic dintr'o a doua vizită la locul minunii, opiniile interesante ale marelui filosof român Lucian Blaga, contribuțiile d-lor D. Stăniloae, Pan M. Vizirescu, Ovidiu Papadima etc.

Numărul din 17 Septembrie aduce un interview al Inalt Prea Sfinției Sale Mitropolitului nostru Nicolae, cu o justă analiză a doctrinei masonice și un articol admirabil al d-lui Nichifor Crainic despre Românism și Biserica în Ardeal. Cu claritatea și lărgimea de viziune, care-i este proprie, d. Nichifor Crainic fixează tendințele unității de-a se încadra tot mai deplin în organizația juridică internațională a catolicismului, răcindu-se față de aspirațiunile românismului, și perfecta aderență dintre ortodoxie și neam, atât în epoca șaguniană, cât și în zilele noastre în cari „I. P. Sf. Mitropolit Nicolae Bălan desfășoră o vastă activitate de întărire pozitivă a ortodoxiei ardelene". Articolul d-lui Crainic e hartă spirituală precisă a românismului ardelean. El ar merita să fie citit de orice român ortodox, nu numai ardelean, ci de oriunde. Numai când toți frații noștri de pretutindeni vor vedea clar ceea ce zugrăvește cu măestrie d. Crainic, vom putea face ceva efectiv pentru trezirea românilor uniți din mersul spre prăpastia totalei desbinări spirituale de neamul nostru".

(„TELEGRAFUL-ROMAN"-Sibiu)

D. Georges e agresiv

Agresiv, dar cu pseudonim. Descins în București, unde se încinde foarte ușor, a trântit imediat o gazetă, Svastica, pe numele, nu al lui Radu Lecca, ci al unuia care își zice „Principele I. C. Gr. Ghyka avocat". Un intim al familiei prințul ăsta și un alter ego sau alter Georges sau alter Radu. Tot una e.

Și injură prințul ăsta Georges Ghyka de mama focului. Nichifor Crainic? Un mojic! Arhitectul Enescu? Un fleac! Stan Ghițescu? O nulitate! Georges, în schimb, un astru! (Așa iscălește principele, dar e scris chiar de Georges: fraza lui sonoră ce un poloboc!).

Partea culminantă a acestei bravuri de aristocrați e însă atacul împotriva unei femei. D-na Eufrosina Enescu, nobila românca, a cărei generositate și activitate le cunosc azi toți naționaliștii Capitalei, e insultată și somată să spună că nu e... jidancă!

Principele Jorj a întrecut măsura, ca deobicetu.

Nu vă potriviți, stimată doamnă! Rândurile lui degenerate au fost scrise dimineața la cinci, între două tarafuri de lăutari. Contrabasistul trebuie să i le fi dictat. Că prea aduc a aristocrație!

Naționalismul d-lui M. Manoilescu

D. M. Manoilescu este unul din tinerii veterani în politică. Dar veterania d-sale nu are nimic din aceia a câmpului de luptă.

D. Manoilescu păstrează încă mentalitatea omului îmbătat în consiliile de administrație, a politicianului pentru care banul, ori de unde ar veni, „non olet".

E foarte curios să-i vedem afișând programe eroice, alunecând chiar pe panta celei mai extremiste mișcări de dreapta, dar în același timp, făcând ochi dulci marilor industriași ovrei.

Căci, priviți-l. D. Manoilescu figurează pe aceiaș listă a marei industrii cu Auschnit și Herdan, la alegerile Camerelor de comerț.

Naționalismul domniei sale este identic cu vulachismul „frachetul" Vaida, o împărțeală frățească între bătrânele codoașe politice, a roadelor consiliilor de administrație.

Marele bolnav

Oameni mari, suferințe mari. Nimeni dintre cei cari și-au pus numele, etichete eroice, peste epocile istoriei n'a fost scutit de amar și de durere. Celebritatea e mai adesea făcută din lacrimi împietrite, pe care mulțimea le crede nestimate.

Și câți știu azi ceeace vor afla odată — să nădăjduim: cât mai târziu! — din ce imensă trudă și suferință intimă strălucește celebritatea mondială a marelui nostru Nicolae Titulescu? Inteligență de geniu în trupul cel mai șubred. Lauri căzuți pe tristețea epuizărilor fizice.

Aceasta e viața neîntreruptă a lui Nicolae Titulescu, pe care mulțimea și l-a închipuit prinț fericit și nepăsător al bugetului României.

Alaltăeri, admirat și invidiat, ieri înfrânt și hulit, azi pe patul durerii, înconjurat de grija tremurătoare a tot ce-a mai rămas nobleță de spirit în Europa.

Savanții străini și copiii lor își dau sângele ca să ni-l scape, iar la București, ziarul național — „creștin"! — „Apărarea Națională", cu o eleganță specifică, stăruie să-l batjocorească ma departe, cu inconștiența neomului care ieri era fericit să șteа la masa lui Titulescu.

Noroc că mai e o țară care, românească și creștină, pentrucă nu este „național-creștină", înnalță rugăciuni fierbinți și tremură la orice veste sosită din Elveția cu sentimentul că acela care se sbate pentru a recuceri viața e cel mai de seamă exemplar al neamului nostru în clipa de față.

Dacă ar ști cu adevărat marele bolnav, care trăiește numai prin nervi și prin spirit, câtă imensă iubire se ridică spre patul durerii lui din toată această țară, iubirea aceasta, i-ar sluji fără îndoială, drept mântuitoare transfuziune de viață.

Înălțător și duios moment, când nimic nu mai pare prea scump pentru a-l salva.

„Sfarmă Piatră", conștient de marea putere ce se va reda României, nădăjduește, crede că Nicolae Titulescu, va birui moartea

Gib Mihăescu, evocat la Cluj

D. Victor Papilian, strălucitul scriitor de inspirație profund creștină, e directorul Teatrului Național din Cluj. La 15 Septembrie, a ținut să deschidă stagiunea cu drama Pavilionul cu umbre a scumpului și regretatului nostru Gib I. Mihăescu, dela a cărui moarte năpraznică se împlinește curând un an.

Tot Clujul românesc s'a adunat la această emoționantă sărbătoare. Înainte de ridicarea cortinei și în fața unei săli arhipline, directorul teatrului a evocat în splendide cuvinte, grele de admirație și regret, figura marelui scriitor dispărut.

D. Ion Chinezu, directorul revistei Gând Românesc, a caracterizat printr'o subtilă alocuțiune grupul de scriitori și ziariști, regățeni și ardeleni, înfrățiți în Clujul de după războiu pentru a găsi împreună ritmul sufletului nou în ziaristică și literatură. Gib Mihăescu a fost între cei dintâiu condeieri sosiți atunci în Ardeal. D. Nichifor Crainic a încheiat seria cuvântărilor printr'o precizare a rolului revistei Gândirea în clasificarea spiritului românesc de aproape două decenii încoace și locul lui Gib Mihăescu în această mișcare.

Într'o atmosferă de senină pietate, publicul clujan a urmărit apoi desfășurarea dramatică a Pavilionului cu umbre. Puternica piesă a fost susținută frumos de actorii Teatrului, răsplătiți necontenit de frenetice aplauze. Emoționant, în deosebi, jocul matur al d-lui Neamțu-Otonel, bunul prieten de odinioară al lui Gib.

Clujul a dat astfel întâiul semn de pietate artistică memoriei marelui scriitor plecat dintre noi. Cuvintele sunt aproape de prisos pentru a mulțumi d-lui Victor Papilian.

Ciulleyada

Pe scena Curții cu juri din Capitală, s'a ridicat cortina, lăsând să apară, în fața publicului, un animal cu înfățișarea unui armăsar de remontă, celebrul erou de alcovuri, inginerul Liviu Ciulley.

Suntem deabia în prologul unei mari porcării în nenumărate acte, care acopere de rușine întreaga astă societate, unde cei ce prețuiesc sunt peștii și jefuitorii banului public.

Închinător al „Marelui Architect", ing. Ciulley ducea viața destrăbălată a „fraților", câștigând cu ușurință — ca să nu spunem hoțind — averi pe care nici el nu știe bine la cât se cifrează.

Fiu al unui biet archivar de provincie și ginere al unui proxenet, Ciulley n'a urcat o scară spre o viață morală — ci a scoborât, așa cum cere ritualul lojilor în adâncul mlaștinilor de desfrâu.

Omul acesta, care svârle cu o proverbială ușurință — milioanele, să întreție trena amantelor, e produsul unei societăți hibride, de cocote și oameni de afaceri.

Membru cu greutate al partidului georgist — d. Gh. Brătianu să nu aibă nimic de zis? — probabil în curând îl vom vedea promovat într'un înalt post public, acolo unde averea sa îl impune.

Căci veți vedea... În câteva zile, într'o săptămână, sau chiar mai mult, armăsarul partidului georgist va ieși nechezând din boxă, să-și continue cursele amoroase.

Ciulleyada e abia la început. Prologul îl ghicim însă, după acum: achitarea. Nu este așa d-le Pangal?

D. N. Iorga huliganizează

● *...„Că doar n'am colabora la democrație cu blagoslovenia „Adevărului" care reprezintă pe rabinul dela Sadagura".*

N. IORGA
(Neamul Românesc No. 9/1908)

● *„Mulțumită armatei, adică amestecului cu Evreii în armată, numărul bolnavilor de conjunctivită granuloasă, viitori orbi, crește îngrozitor în Moldova.*

● *Adolf Goldștein din Botoșani a fost prins făcând contrabandă de zahărină".*

N. IORGA
(Neamul Românesc No. 17/1908)

● *Ce e „Dimineața"? Răspunde „Ordinea". „Ziar popular independent".*

Adecă: nici... usturoiu nu mănâncă, nici gura nu-i pute.
Am înțeles!

N. IORGA
(Neamul Românesc No. 19/1908)

● *Din „Curierul istraelit": Dela „banchetul oferit d-lui dr. D. Frühling de cercul de lectură sionist Iași, cu ocazia obținerii titlului (sic) de doctor în medicină": Fiind desarmat de vorbă, gest și energie... În aceste momente mi se încumbă"...*
Că de vi s'ar încumba!

N. IORGA
(Neamul Românesc No. 20/1908)

D-rei Ec. Nour

Regretăm că, înainte chiar de a ne cunoaște, nu ne înțelegem domnișoară... Articolul dv. „Înapoi" face într'un fel opoziție chiar lui Sfarmă Piatră. Totuși, credem că oprindu-vă mai atent asupra celor ce se scrie aici, v'ați putea pune până la urmă de acord cu noi. Nu e greu...

Intenția noastră este să deschidem o pagină colaborărilor feminine.

Numărul trecut al revistei „Sfarmă Piatră" a fost tipărit în două ediții.

Anul II, Nr. 44 LEI 6 Joi 24 Septembrie 1936

Sfarmă-piatră

Radio Madrid

(Der Stürmer)

RADIO MADRID

— **Atenţiune, atenţiune ! Civilizaţie şi progres : iată programul nostru**

(Guerin Meschino)

Valencia...

(Settebello)

Demonstraţie comunistă la Londra.

(Der Stürmer)

Cei trei complici

(Guerin Meschino)

TIPOGRAFIA ZIARULUI „UNIVERSUL", BUCUREŞTI, STRADA BREZOIANU, 23—25